

62390 RAVNE NA KOROŠKEM

VIHARNIK

GLASILO GOZDNEGA GOSPODARSTVA SLOVENJ GRADec P.O.

NAŠA SKRb ZA IZOBRAŽEVANJE

Gozdarstvo Slovenije je v preteklih desetletjih veliko vlagalo in skrbelo za izobraževanje. Leta 1948 ustanovljena Gozdarska srednja šola v Ljubljani in Mariboru se je pozneje v Postojni razvila v Gozdarski šolski center. V njem so se šolali gozdarski tehniki in kasneje tudi gozdni delavci. Za slednje so izobraževalni centri pri GG organizirali praktični pouk, kjer so udeležence nadalje usposobili za strokovno delo v gozdu. Po triletnem šolanju so bili dobro usposobljeni za delo pri sečnji in spravilu lesa ter gojenju in varstvu gozdov.

Gozdarski tehniki so postali pretežno revirni vodje. Pri Gozdarski fakulteti so se pozneje lahko ob delu izobraževali še na višji stopnji in bili tako kos zahtevnemu delu v gozdu.

Na ljubljanski Gozdarski fakulteti, ki je bila ustanovljena leta 1949, je do danes diplomiralo čez 500 gozdarskih inženirjev. Opravljajo najzahtevnejše naloge v slovenskem gospodarstvu. Gozdarska fakulteta in Gozdarski inštitut razvijajo gozdarsko znanost na vseh področjih ter z njo pomagajo gozdarski operativi. Takšno sodelovanje med izobraževalnimi in raziskovalnimi gozdarskimi ustanovami je slovensko gozdarstvo pripeljalo v sam evropski vrh. Slovenski gozdovi niso bili nikoli tako bogati kot danes, prav zaradi tega.

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec je vseskozi zavzeto skrbelo za izobraževanje svojih delavcev. V Radljah je bil osnovan naš izobraževalni

center, ki je bil povezan z Gozdarskim šolskim centrom v Postojni. V njem so se šolali naši mladi gozdni delavci. Izobraževali smo tudi starejše delavce in gozdne posestnike, ki so se zato zanimali.

Naši strokovnjaki so svoje znanje vedno izpopolnjevali na gozdarskih študijskih dnevih, ki jih je prirejala Gozdarska fakulteta. Ti so pozneje svoje pridobljeno znanje prenesli v obliki seminarjev na ostali strokovni kader doma. Tako se je sveže gozdarsko znanje preneslo do vseh kapilar praktičnega gospodarjenja z gozdovi. Tudi za zaposlene v drugih poklicih smo pri nas skrbeli. S štipendiranjem smo stalno pomlajevali strokovnjake. Da imamo danes gozdove, ki so za vzgled celo gospodarsko razvitejšim deželam, je zagotovo tudi rezultat naše kadrovske politike.

Sedanje reorganizacije v slovenskem gozdarstvu so preveč posegle zaradi Zakona o gozdovih in denacionalizaciji, v priložnost odpuščanje zaposlenih in skoraj nihče več ne skrbi za izobraževanje mladih.

Zanimive tekme gozdnih delavcev v Črni so pokazale, da imamo pri nas še vedno sposobne gozdne delavce. Žal niso več mladi. Zato je naša naloga, da v bodoče pri kadrovanju skrbimo tudi za njihovo izobraževanje. Le tako bodo zaposleni pripadli našemu Gozdnemu gospodarstvu in bodo kot solastniki v prihodnje strokovno in odgovorno ravnali z našimi gozdovi.

Hubert Dolinšek

Zmagovalec letošnjega tekmovanja v sekaških spretnostih v okviru 40. Koroškega turističnega tedna v Črni je 48-letni PETER OBRETAN. Vseskozi je delal pri gozdnem obratu v Črni in odhaja koncem letošnjega leta že v pokoj. Direktor GG Slovenj Gradec g. Hubert Dolinšek, dipl. inž. gozd. mu ob zaključku tekmovanja čestita. Za tako uspešen nastop mu čestita tudi VIHARNIK, saj ga rad prebira od vsega začetka njegovega izhajanja.
Foto: F. Jurač

ŠKODE V GOZDOVIH

Le zdrav, biološko in mehansko stabilen gozd je v stanju dajati koristi, ki jih od njega pričakujemo:

- zagotavljati varnost pred plazovi in hudourniki,
- nas oskrbovati z lesom, vodo, čistim zrakom in gozdnimi sadeži,
- oblikovati prijetno življenjsko okolje, doprinesiti k razvoju turizma in zna-nja.

Gozdove ogroža veliko dejavnikov, ki izvirajo iz narave in ljudi.

Iz podatkov o sečnjah je razvidno, da je od skupnega poseka delež slučajnih pripadkov (poškodovana, bolna drevesa) 20-40%. Za leto 1993 so npr. za zasebne gozdove navedeni glavni vzroki za posek slučajnih pripadkov (rangirano po količini): škodljivci (lubadarji), imisije, vetrolom, gospodarjenje (posek, spravilo, prometnice), bolezn, sušenje jelke. Minimalne so bile sečnje zaradi lupljenja divjadi, nič pa ni bilo posekano zaradi požarov.

Podoben vtis sem dobil, ko sem kot urevalec pregledoval številne sestoje:

- gozdovi so močno poškodovani po imisijah na vsem gozdnogospodarskem območju Slovenj Gradec, še posebej pa v Zgornji Mežiški dolini, na grebenu Smrekovca, na Graški gori in v Razborju ter na višjih predelih Pohorja,
- na območju gozdnogospodarske enote Mišlinja so po jelenjadi močno poškodovani (olupljena debla) številni letvenjaki in drogovnjaki; v plešivških gozdovih pa so vidne poškodbe, ki so jih povzročili mufloni in jelenjad,
- v večjih strmjenih, čistih smrekovih sestojih skorajda ni najti nepoškodovanih mladih listavcev in jelke,
- na vršnem delu Pohorja in Smrekovca ter na Pogorevcu sem videl močno objedeno mladje smreke in to je eden pomembnih vzrokov za izredno težavno pomlajevanje višinskih gozdov, ki jih je v območju okrog 3000 ha,
- na Orožiji nad Črno so mladovja močno poškodovana zaradi paše ovc,
- na Pogorevcu nad Žerjavom, kjer je že večkrat gorelo, je mogoče videti številne bore z deblom, ki je v spodnjem delu tudi do polovice obsega suho,
- številne so poškodbe zaradi sečnje, spravila in gradnje gozdnih prometnic,
- ogromne so škode, ki jih skoraj vsako leto povzročajo hudourniki na cestah in v strugah.

Vrste in način pojavljanja škod

Škode se pojavljajo na različne načine, različen pa je tudi njihov obseg in pomen.

Nekatere škode se pojavljajo skoncentrirane na majhnih površinah in z veliko intenziteto: vetrolomi, požari, hudourniki; druge

na veliki površini: škode po imisijah, objedanje divjadi.

- Tudi glede na starost gozda, po razvojnih fazah se pojavljajo različne škode in različno intenzivno (glej skico: Škode po razvojnih fazah).

Za škode v gozdovih je značilno, da se deloma popravijo, deloma pa se prenašajo v prihodnji čas in se seštevajo. Take so škode v letvenjaki. Pogosta napaka je, da začnemo sestoje redčiti prepozno in se z redčenji prepozno vračamo. Ti sestoji so slabo stojni (mehansko nestabilni) in v njih so pogosti snegolomi. Iz močno poškodovanih letvenjakov se razvijejo vrzelasti debeljaki z nizkimi lesnimi zalogami in nekvalitetnim drevjem. Drevesa v neredčenih enomernih sestojih slabše priraščajo v debelino, saj imajo zaradi utesnjenosti slabše razvite krošnje in koreninski sistem. Posebej slabo se godi listavcem, ki se pri iskanju svetlobe zvijajo, oblikujejo kriva debla in enostransko razvite krošnje. Posledice lupljenja dreves, ki ga povzročajo mufloni in jelenjad v drogovnjakih so podobne: olupljena so pogosto najlepša drevesa, lupljenje je često skoncentrirano na skupine dreves ali celo cel sestoj, tako da poškodovanih dreves ni mogoče nadomestiti s sosednjimi.

Škode, ki so posledica zgolj delovanja naravnih sil, so redke. Ni mogoče zaustaviti divjanja vod. Kaj storiti proti orkansnemu vetru, ki lahko zlomi stoletne macesne kot šibice, ali če se utrga oblak?

Gotovo pa je, da bi bile te škode še veliko večje, če bi bila gozdnatost manjša ali če bi bili sestoji bolj labilni. Brez moči smo proti velikim sušam ali ekstremnim temperaturam. Vendar je večina škod posledica neustreznih ukrepov človeka in izjemnega pojava naravnih sil:

- smrekove monokulture, obremenjenost z imisijami, slab sečni red, semensko leto in suša so botrovali množičnemu pojavu podlubnikov l. 1992, s katerimi se še sedaj borujemo;
- mrzla in suha zima l. 1984/1985 in sušno leto 1985 ter imisije so povzročili močne

ožige in presvetlili krošnje smrek ter tako pokazali, kako zelo so ogroženi naši gozdovi;

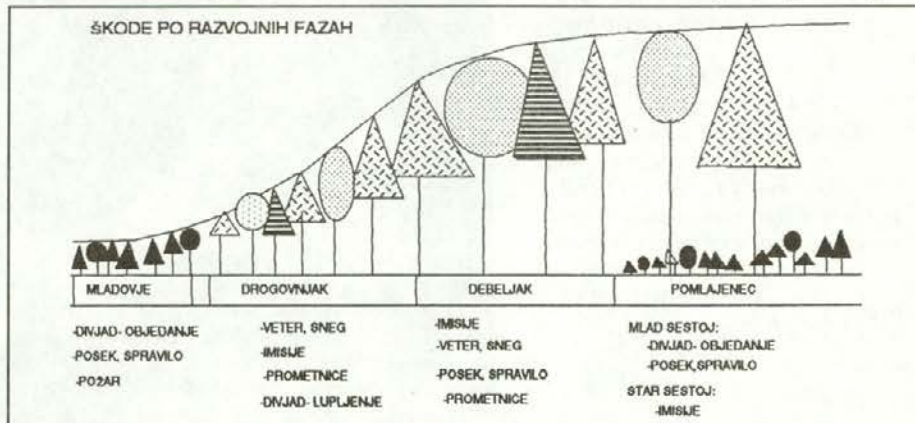
- velika požara l. 1974 in 1975 v Zgornji Mežiški dolini nista bila le posledica ognja, ki je zanetil požar, pač pa tudi naravnega okolja (toploljubni gozd listavcev in borovi gozdovi na strmih pobočjih), kjer je bilo zaradi desetletja trajajočega intenzivnega delovanja imisij topilnice v Žerjavu nakopičenega veliko gorljivega materiala.

Ukrepi za preprečevanje škod

Ravno zaradi dejstva, da so škode v gozdovih v veliki meri posledica neustreznega ravnanja človeka, so velike možnosti, da smo proti njim zelo učinkoviti. Pri gospodarjenju z gozdovi moramo slediti naravi, ki v tisočletja trajajočih poizkusih ustvarja najboljše kombinacije za preživetje ekosistemov:

- upoštevati je potrebno vse člene ekosistema, ki morajo biti zastopani v ustreznih deležih; monokulture smreke in smjadi ter naselitev in pospeševanje neavtohtonih vrst divjadi rušijo stabilnost ekosistema gozd,
- upoštevati je potrebno sestojne zgradbe, ki jih je ustvarila narava, te pa so razgibane, pestre in z veliko količino biomase; monotoni enomerni gozdovi s skromnimi lesnimi zalogami so močno ogroženi,
- posege v prostor, ki so nujni za gospodarjenje z gozdom in okoljem, je potrebno opravljati čim bolj premišljeno in pri tem tehtati vse možne škode in koristi, ki jih bo povzročil poseg. Zato je potrebno vsa dela načrtovati, delati čim bolj skrbno, uporabljati sodobne tehnologije, ki so prijazne okolju;
- dosežanje napake pri ravnanju z okoljem je potrebno čim prej odpraviti, kar velja še posebej za zmanjšanje imisij, onesnaževanje vod, odlagališča odpadkov,
- proti povzročiteljem škod je potrebno naložiti bolj učinkovito in doseči, da bodo, v skladu z zakoni in predpisi, za povzročeno škodo plačali odškodnino lastniku gozda in javnosti.

K. Zagorc, dipl. inž. gozd.

Strokovna ekskurzija radeljskih gozdarjev na Olševo

Na dan sv. Roka, 16. avgusta, smo se radeljski gozdarji odpeljali v kraljestvo izvira reke Meže, na Olševo. Ta izlet, oziroma strokovna ekskurzija spada v sklop našega strokovnega izobraževanja. Tak dan priredimo, ko se pojavijo kakšna vprašanja glede razvoja in življenja gozda ali določeni strokovni problemi pri našem delu z gozdom in ljudmi, ki imajo opravka z gozdom oziroma so od njega življenjsko odvisni. Ko nastopi tak trenutek, se skupaj odpravimo v gozd in sklenemo glave, saj se ve, da več glav več ve. Skupaj potem v debati ter odkritem kritičnem pogovoru iščemo neko najboljšo oziroma optimalno rešitev danega problema.

Tako sem se odločil, da na Rokovo organiziram dan revirnega gozdarja. Tema našega dneva je bil velik vetrolom na Olševi, ki se je zgodil pred skoraj 30. leti ter njegova sanacija in obnova popolnoma uničenih sestojev. To temo sem izbral zaradi tega, ker je v zadnjih letih vse več naravnih katastrof, tudi zaradi močnih vetrov. Naši gozdovi pa so zaradi skupnega delovanja več vzrokov postali bolj ranljivi - labilni, kot pa so bili včasih. Lahko se zgodi, Bog ne daj, da bo ta silovita moč vetra udarila še kje drugje. Če pa si o problemih, ki v takih primerih nastopijo, seznanjen, se lažje lotiš njihovega reševanja.

Prav zaradi tega sem na Olševo povabil tudi dipl. ing. gozd. Andreja Šertela, ki nam je iz prve roke podal veliko informacij o olševskem vetrolomu, saj je od vsega začetka sodeloval pri njegovi sanaciji.

Vetrolom se je zgodil na večer, 4. novembra 1966 leta, ko se je nad severnim pobočjem Olševe, na nadmorski višini okrog 1400 m razbesnel strahovit vihar, ki je v dobrih dveh urah položil na tla 92 ha gozdov. Podrti sestoji so bili različne starosti, od 20 do 130 let, povprečna lesna zaloga pa 275 m³/ha. Sestoj sta sestavljali v glavnem le dve drevesni vrsti: smreka in macesen. Da je bil jugovzhodni veter res močan, priča to, da so pred njim klonili tudi macesni, stari po 200 in več let. Ruvalo in lomilo je tudi bukev in ostale listavce. O pravi hudi uri so pravili tudi graničarji, ki so imeli karavlo v neposredni bližini vetroloma. V šali so vojaki pravili, da so mislili, da je na Olševo padla atomska bomba. Veter je drevesa položil na tla tako, da so ležala kot vžigalice v škatli. Vsa drevesa so bila podrta v eno smer proti severozahodu. Odlomljena debla je veter odnesel tudi do dvajset in več metrov stran od panja.

Takoj po vetrolomu so se na gozdarski upravi v Črni lotili del za načrtno sanacijo vetroloma na Olševi. Za ta namen je bilo spomladi leta 1967, ko je skopnel sneg, na bližnjem travniku zgrajeno pravo delovno naselje iz montažnih in drugih lesenih hišic. Urejena je bila velika skupna kuhinja z jedilnico in kopalnica. Napeljan je bil tudi električni tok. Tako so delavci že davnega leta 1967 na Olševi gledali televizijo. Vse to se je zgradilo za gozdne delavce, ki so delali na pospravljenem vetrolomu. Povprečno jih je bilo 80, v juliju in

avgustu leta 1967 pa tudi do 150. Večina so bili sezonski delavci.

Gozdna kamionska cesta, ki se je prej končala v dolini, je bila zgrajena za dolžino 5 km naprej, tako da so les lahko odvažali s tovornjaki prav iz sredine vetroloma. Glavnina podrtije je bila izdelana leta 1967, vendar se je dokončno pospravilo zavleklo v leto 1968. S dokončno pospravo vseh debel in z ureditvijo natrganih gozdnih robov je napadlo skupaj 30000 m³ neto lesne mase. Ta lesna masa je pokrila skoraj polovico letne sečnje gozdne uprave Črna. Pri spravlilu so se poslužili vseh sredstev in delovnih strojev, ki so bili takrat na razpolago.

Trudili so se, da bi bil porušeni les izdelan v čim krajšem času, da bi s tem čim manj izgubil na kvaliteti in da bi gozdnim škodljivcem nudili čim manjšo možnost razvoja. Zaradi sorazmerno visoke lege okrog 1400 m nad morjem in ker je večina drevja, ki je bilo

Gozdarji iz Radelj sredi obnovljenega sto hektarskega vetroloma na Olševi - Foto: Milan Golob

izruvano ostalo dokaj sveže skozi vse naslednje leto, ker je nekaj korenin še vedno imelo povezavo z zemljo, se gozdni škodljivci niso mogli preveč namnožiti. Zaradi tega tudi niso povzročali večjih škri.

Razveseljiva informacija je bila tudi ta, da se kljub velikemu številu delavcev in nevarnemu delu ni zgodila kakšna večja delovna nesreča. To pa je tudi rezultat vodstvenih ljudi, ki so vse skozi opozarjali delavce na varno delo.

Po spravlilu lesa so se takoj lotili obnove te velike vetrolomne površine. V ta namen je bil izdelan Načrt obnove vetroloma na Olševi, kateri je bil osnova za obnovo. Pri izdelavi načrta je sodelovalo več gozdarskih strokovnjakov.

Obnova je temeljila v glavnem na treh smereh:

1. v novem pogozdovanju,
2. v spopolnjenju naravnega mladja,
3. v snovanju predkulture.

Pri snovanju novega gozda so poudarili pomen pionirskih vrst, ki so se sčasoma pojavile. Zaradi tega so se odločili za bolj zadržano obnovo od 5 do 10 let. Ker sta že star naraven gozd sestavljala predvsem smreka in macesen in ker sta na tem rastišču najbolj

primerna zaradi velike gole površine, ki ustvarja še posebej ekstremne klimatske razmere, so se odločili, da bosta glavna nosilca bodočega gozda tudi smreka in macesen, katerima se tu in tam posamezno pridružujeta še bukev in gorski javor.

Prve sadike so se posadile že dve leti po vetrolomu, jeseni leta 1968. Pogozdovanje je trajalo vse do leta 1973, to je šest let. Pri tem pa so uporabili novost, ki je slovensko gozdarstvo do takrat ni poznalo, saj so seme breze sejali s pomočjo letala.

Po nekaj letih so se že videli rezultati pogozdovanja in nege gozda. Poleg vnešenih drevesnih vrst se je množično pojavila tudi jerebika, rdeči bezeg, iva in breza. Vse te drevesne vrste so tvorile predkulturo oziroma sokulturo in so le pozitivno vplivale na rast glavnih drevesnih vrst. Za obnovo vetroloma je bilo porabljenih veliko sredstev ter umskega in fizičnega napora. Vse to pa se po 30 letih že

vidno obrestuje, saj so dobro vidni rezultati tega dela. Na olševski podrtiji je zrastel stabilen mlad gozd smreke in macesna, katerima so primešane še pionirske vrste.

Po končanem duhovitem in zanimivem pripovedovanju ing. Šertela in ogledu tega gozda, smo se zatopili v razgovor o opravljenem delu in njegovih rezultatih. Na veselje vseh smo ugotovili, da je stanje novega gozda po 30. letih zelo dobro in, da je načrtni strokovni pristop k problemu pri danih pogojih in možnostih pred 30. leti bil pravilen, saj bi se tudi danes takega problema lotili na podoben način. Enakega mnenja pa smo bili tudi glede tega, da današnje finančne razmere narekujejo, da se v čim večji meri upošteva strpnost in naravni razvoj gozda.

Pot nas je potem vodila k Sv. Jakobu, kjer smo imeli najboljši panoramski razgled na mojo rojstno vas Koprivno in na domačijo Janšk, kjer sem doma.

Zanimiv in poučen dan smo zaključili pri Janšku, kjer smo ob gledanju starih (iz časa vetroloma) in novih diapozitivov z Olševe in ob polni mizi med razgovorom mojih staršev in sodelavcev iz Radelj dočakali večer. Dan je kar prehitro minil.

Milan Golob, dipl. ing. gozd.

DAN REVIRNEGA GOZDARJA

Skupno razmišljanje o gozdu, o njegovem razvoju, o uspehih in neuspehih pri gospodarjenju, o pomenu za lastnika gozda, o njegovem pomenu v prostoru, samoizobraževanje, izmenjava izkušenj, prenašanje znanja na kolege so ideje in pobude, ki so se med radeljskimi gozdarji pojavile že v 70-letih. Bile so sprejete, so se razvijale s prvimi začetki na Sv. Antonu, potem bile v določenem obdobju spet opuščene. V lanskem letu, po 24-letih smo delno s samoizobraževanjem ponovno začeli na Sv. Antonu, letos pa je ideja o skupnem razmišljanju zaživela pri kolegu Tonetu Jezniku, revirnemu gozdarju v revirju Primož, ki svojih dobrih 30 let gospodarja v gozdovih Sv. Primoža in Sv. Antona. Zato se je odločil, da za nas kolege pripravi dan revirnega gozdarja z namenom, da se zberemo skupaj strokovno in sproščeno, si povemo, kaj vemo in skušamo prenesti to drug na drugega.

Bilo je 21. julija, lepo poletno jutro, ko smo se zbrali gozdarji KE Radlje pri Cankovi kapeli na Sv. Primožu na Pohorju. Z nami sta bila tudi Tone Modic, dipl. ing. gozd., vodja odseka za gojenje in varstvo gozdov iz OE Slovenj Gradec in Silvo Priteržnik, dipl. ing. gozd. iz GG Slovenj Gradec kot vodja PE Radlje, s katerim strokovno sodelujemo pri gospodarjenju v gozdovih Sklada kmetijskih in gozdnih zemljišč v KE Radlje. "Tudi v naprej moramo dobro sodelovati, saj smo vendar vsi eno - gozdarji, še zlasti na Primožu, kjer je sodelovanje z izvajalci, delavci GG zelo dobro in utečeno", meni Tone Jeznik že na samem začetku dneva.

Namen dneva je bil, da vidimo čim več sestojev v revirju Primož, kjer prevladujejo pretežno enodobni, bolj ali manj čisti smrekovi sestoji, z večjim deležem gozdov Sklada kmetijskih in gozdnih zemljišč in moratorijskih gozdov, s katerimi je gospodaril in upravljal Tone svojih 30 let, dokaj svobodno, kjer je že kot pravi, videti kaj dobrega, pa tudi slabega, so rezultati njegovega dela in toliko izkušenj, ki jih lahko prenese na nas mlajše kolege. Predvsem pa nam je želel prikazati in nas seznaniti:

- s problemi pomlajevanja v sestojih v zgornjem predelu revirja glede na divjad, ki je tu prisotna ter drugačne rastišče in klimatske pogoje za ugotovitvijo, da se je treba s problemom pomlajevanja tu dosti ukvarjati. Drugače pa je s pomlajevanjem v nižje ležečih sestojih, tako ugotavlja, kjer pa ob umnem gospodarjenju tega problema sploh ni in da je tu le-to utečeno in je pomladek ena velika rezerva, iz katerega lahko nastaja lep gozd; - z nego mladega gozda, ki ga je tu preko 700 ha, z njegovim pomenu v enodobnih smrekovih gozdovih, z redčenji, z izkušnjami pri zamujenih začet-

nih redčenjih, z učinki in efekti le-teh ter primerjavo med redčenimi in neredčenimi sestoji;

- s problemi in izkušnjami gojitvenega načrtovanja.

Od Cankove kapele smo krenili po kamionski cesti, ki pelje na Kaštivnik, opazovali sestoj levo in desno vse do vrha, kjer je meja revirja in je ob jasnem vremenu razgled vse do Celovške kotline in Maribora. Od tu teče meja revirja, ki meri 2070 ha od Kopniškega hriba do vrha male vlečnice, do zgornje postaje, navzdol pa po poti od Ribniškega do Antonskega Kopnika po grebenu pod Sv. Anton in naprej v Polnarjev jarek do Drave; na drugi strani pa od Erterjevega vrha do Požarskega jarka z delom Vuzenice in Sv. Vida.

V predelih, kjer je problem pomlajevanja, kjer ne nabirajo borovnic, ne gob, ljudje se gibljejo višje in nižje, kjer je področje "mirne cone" in so pogoji za divjad več kot ugodni, smo izven nje, z izkušnjami, uspehi in neuspehi sadnje, problemi pri postavljanju in vzdrževanju ograje, rasti javorja... Brez komentarja smo ugotovili razliko v uspehu sadnje v in izven ograje, predvsem pa v flori, ki je bila v ograji kot pisan travnik, izven ograje pa pust pašnik. Smreka in javor, ki je bil vzgojen iz semena, nabranega tu v Erterjevem, v ograji uspevata, javor je bilo potrebno še zakoličiti; smreka, posajena izven ograje, pa ne more nikamor, v rasti zaostaja in zaradi objedanja dobiva podobo nekakšnih pravih "bonsajev".

Tu smo skušali skupno razmišljati o problemu obnove v sestojih, ki so stari tudi 200 let, so prerediti, slabo priraščajo, pomlajevanje je zaradi divjadi onemogočeno, kje in kako pa dobiti lesno maso in zagotavljati trajnost. Tu na Primožu gre za problem na 100 ha, kar ni tako hudo, vendar problem moramo prenesti še drugam, v druge revirje (Anton, Orlica), v zasebni sektor, kjer gospodarja lastnik gozda, ki je od njega odvisen in še širše v celo območje pod Pohorjem. Razmišljali smo, da bo treba

Kmetijsko svetovalna služba organizira z društvom kmetič Prevalje in društvom podeželske mladine Prevalje

DVODNEVNI PLANINSKI POHOD V KAMNIŠKE ALPE

Smer pohoda: Logarska dolina - Ojstrica - Korošica - Robanov kot.

Vabljeni vsi članice in člani društev kakor tudi vsi ostali ljubitelji planin. V primeru slabega vremena izlet odpade.

Izlet bo 23. in 23. septembra 1995. Rok prijave je 20. september 1995 na tel. 31-785 - Kmetijsko pospeševalna služba Prevalje

pristopiti k reševanju problema načrtno in upoštevati tudi drugače momente - lovstvo, se skupaj z lovci opredeliti, kaj in koliko pustiti živalski komponenti, opredeliti sam pristop, postaviti cilje za daljšo obdobje in potem poti do teh ciljev. Naša skupna ugotovitev pa je bila, da brez ograj pomlajevanje v teh sestojih ne bo mogoče, le-te bo potrebno postavljati, odločiti pa se bo potrebno, kje in koliko ter pomlajevanje znotraj teh prepustiti naravni obnovi.

V Drčah, nekoliko nižje, smo videli tudi lepe bukove sestoj, z gladkimi debli, kjer pomlajevanje ni več tako problematično, problem pa je, da ima vsaka bukev napako - rdeče srce. Razmišljali in ugibali smo o vzrokih - geološka podlaga, zastrtost in prepočastna rast v mladosti Izkušnja Toneta pa je, da na isti geološki podlagi nekoliko nižje, vendar v mešanih sestojih te napake ni opaziti skoraj pri nobenem drevesu.

Tu nas je Tone opozoril tudi na to, kaj pomeni delovanje njegovih 30 let tu v Drčah, kjer je razvoj gozda počasen, so uspehi in neuspehi (pojav in razvoj pomladka) vidni zelo počasi - šele po dolgih letih, zato je tu potrebna strpnost.

Ogledali smo si tudi sestoj, kjer je Tone opravljal redčenje, kar je bilo njegov "pravi užitek", videli in primerjali smo redčene in neredčene skupine, bili seznanjeni z vsemi izkušnjami, ki si jih je pridobil: kdaj začeti redčiti, s kakšno intenziteto, kdaj se ponovno vrniti, kako pomagati vsakemu listavcu... To nam bo vsem koristilo še zlasti nam mladim, ki imamo na tem področju malo ali pa sploh ne izkušenj, mladih sestojev z že zamujenimi redčenji pa veliko.

Od tu nas je vodila pot še v pester Rebernikov gozd, ki je v spodnjem delu revirja Primož, kjer je velik delež mladega gozda in je Tone vložil veliko svojega truda pri direktni negi, veliko sodeloval s svojimi delavci - sekači, si nabral izkušnje in nam pokazal zaradi pestrosti gozda svoj "intenzivni" pristop k gojitvenemu načrtovanju.

Sredi gozda pa je jasa, kjer si je Tone postavil majhno "gozdarsko hišico", kamor se rad zateče, še posebej takrat, ko mu naložimo preveč "birokratskega" dela. To je kotiček, kjer lahko brez "obrazcev in šablon" ob šumenju dreves v miru razmišlja o drevesu, gozdu in gozdarjenju v njem. Tu smo tudi zaključili naš dan, seveda ob dobrotah, ki nam jih je pripravil in sklenili dan z ugotovitvijo, da nam bo tako bogat kot je bil ta, vzpodbuda vsem, da bomo tudi drugi razmišljali in pripravili podoben dan vsak na svojem področju.

Zdenka Jamnik, dipl. ing. gozd.

Vodna ujma pod Uršljo goro

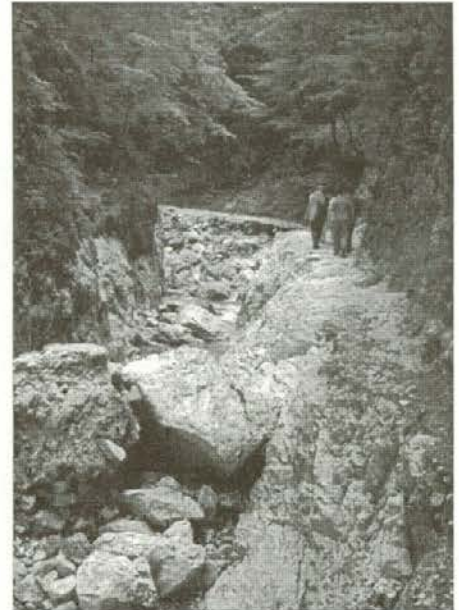
POŠKODOVANE CESTE IN MOSTOVI - ŠKODA JE VELIKA

V sredo, 9. avgusta je neurje z močnim nalivom prizadelo območja Javorje, Spodnji in Gornji Razbor, Suhodol, Velunjski graben in Gaberke pri Šošranju. Tako je voda napravila največ škode ob vodotokih Velunje, Razborce in Suhodolnice. Deroča voda je napravila največ škode na cestah, ki jih je na večjih mestih popolnoma uničila in odnesla in tako nekatere kraje odrezala od sveta. Vodna ujma pa je popolnoma uničila cesto iz Suhodola v Kaštelu proti Plešivcu (Uršlji gori), in je tudi sanacija te ceste nemogoča. Nekdaj lepo cesto po Kaštelu, kjer so do nedavnega vozili tovornjaki les, po njej pa so se vračali tudi planinci, jo je vodna ujma spremenila v pravi kameniti kanjon, ki je po nekod globok tudi po več kot sedem metrov.

Kmetu Feliksu Knezu, po domače Spodnjemu Kotniku v Razborju je voda prevrnila hidroelektrarno

Deroča voda je v svojem divjem toku odnašala mostove, rušila oporne zidove ter trgala rodovitno kmetijsko zemljo. Zalatih je bilo tudi več gospodarskih in stanovanjskih poslopij, kjer so pri reševanju živine morali pomagati gasilci, pripadniki civilne zaščite, izredno dobro pa so se pri reševanju izkazali tudi gozdarji, ki so pomagali tudi pri odstranjevanju posledic neurja. Deroča voda pa je za seboj v hribovitih predelih Gornjega in Spodnjega Razbora sprožila tudi veliko zemeljskih plazov, le-teh pa zaradi strmih ne bodo mogli sanirati in je za to škoda še večja. Deroči tok vode pa je za seboj potegnil tudi tri osebne avtomobile; dva v Velunjskem grabnu in enega na cesti v Kaštelu. Neurje pa ni prizaneslo tudi slovenjegraškemu vodovodu, saj je na zajetju v Suhodolu prišlo do večje okvare in v mestu Slovenj Gradec so morali gasilci dovažati pitno vodo.

Nekdaj lepo cesto po Kaštelu je voda spremenila v divji kanjon

Po ujmi pod Uršljo goro je minilo že mesec dni in škodo so oblažili že toliko, da so zagotovili prevoznost najpomembnejših cest, popravili so tudi vodovod v Suhodolu, v pripravi pa so tudi projekti za izgradnjo po neurju porušenih mostov, teh pa je kar šest. Najbolj prizadetim po neurju so razdelili enkratno finančno pomoč, saj so bile prizadete najbolj štiri družine.

Škoda po vodni ujmi na slovenjegraškem je zelo velika in mnogo večja kot znaša proračun mestne občine Slovenj Gradec. Posebne komisije so ocenile, da je vodna ujma napravila kar za okoli milijardo in tristo milijonov tolarjev škode. Te škode pa ne bo mogla plačati občina sama, zato pričakujejo pomoč države.

Besedilo in posnetki:
F. Jurač

Ena od poškodovanih cest v Velunjskem grabnu

V Suhodolu je voda s seboj nosila vse

Za las ušla smrti

Zadnjo vodno ujmo pod Uršljo goro mnogi ne bodo dolgo pozabili, pozabila pa je zagotovo ne bosta Ivan Rupreht, naš nekdanji delavec in njegov sin Rihard. Ko sta se tistega usodnega popoldneva iz Suhodola po Kaštelu vračala v Plešivec, jima je nasproti pridrla voda pomešana s kamenjem in lesom. Ko sta opazila, da vodni ujmi ne bosta ušla, sta nenadoma izskočila iz avtomobila in se umaknila na varno. Takoj, ko sta zapustil avto Lada niva, jo je odplavila voda in deroči tok vode je vozilo razklal na drobne kose.

“Ko sva opazila, kaj se dogaja med potjo, nisva imela časa razmišljati in, če bi čakala še dobro minuto, se pred ujmo ne bi mogla več rešiti”, pravi Ivan Rupreht. “Nič se ni dalo rešiti, tu so bile štete sekunde in srečna sva, da sva ušla zagotovi smrti, ki je že prežala nad naju. In hvala Bogu, da v vozilu ni bilo sopotnikov, ti se pred ujmo iz avtomobila zagotovo ne bi rešili”, pove Ivan Rupreht.

Ko se je voda po Kaštelu drugi dan nekoliko umirila in upadla sta Ivan in sin Rihard dober kilometer za tem, ko je voda odnesla avtomobil našla zadnjo os avtomobila. Po vodni ujmi pa je popolnoma

Ivan Rupreht in njegov sin Rihard kažeta mesto, kjer je njima voda odplavila avtomobil Lada niva - Foto: F. Jurač

uničena tudi cesta po Kaštelu, po kateri so še pred dnevi vozili tovornjaki les iz tamkajšnjih gozdov. Ivan Rupreht že 58 let živi v tem kraju, tu je delal kot gozdni delavec in pozna vsak, še tako skrit kotiček Kaštela. “Ta cesta, na kateri sva s sinom skoraj izgubila življenje, mi je življenjskega pomena. Po njej sem že kot trinajstletni deček prevažal hlode s konji in voli v dolino, po njej sem hodil na “ših” vsak dan in ko sedaj vidim to razdejanje po Kaštelu se razjočem, ko vidim, da v tej ozki dolini ne bo nikoli več ceste. Pa kaj hočem, hvaležna sva s sinom, da naju ni uničila narava, v kateri živiva in delava”, konča Ivan Rupreht.

F. Jurač

Od Lade nive je ostala le zadnja os z levim kolesom - Foto: F. Jurač

NEURJE V SUHODOLU

Letošnje neurje, ki se je razbesnelo v Razboru, Plešivcu in delu Zavedenj, je naredilo ogromno škode, saj je odnašalo travnike, plazovi so zasuli ceste tako, da so bile nekatere kmetije dva dni nedostopne. “Mlečna pot” je bila pretrgana. Kmetje so si pomagali tako, da so mleko prenašali od kmeta do kmeta. Nazadnje jim je vendarle uspelo spraviti mleko do zbiralnice. Zopet se je izkazala sosedska pomoč.

Najhuje je bilo pri Pačniku v Suhodolu, kjer so požrtvovalni gasilci priskočili še pravočasno na pomoč. Voda Suhodolnica je tako močno narasla, da se potok Razborca ni mogel izlivi v njeno strugo. Tako je voda pri Pačniku odnesla vrt, vdrla v spodnje prostore in jih zalila. Drugi dan smo šele videli kakšno je upostošenje.

Takrat sem se spomnila, kako je moja mama večkrat pripovedovala, ko je živela v tej koči, ata pa je bil žagar v suhodolški žagi, da so tudi takrat bila takšna neurja kot letos. Bil je leta 1921, nekako v mesecu juniju, ko se je tudi utrgal oblak na Plešivcem. Bil je menda grozno. Mati so zbežali na ostrežje tiste male lesene hiše, ki še danes stoji. Ata in delavci v žagi so se rešili tako, da so zbežali pod ostrežje žage. Baj je v nekaj minutah voda tako narasla, da so hlodi in deske plavali po vodi kot vžigalice. V Podgorju pa je takrat sijalo sonce in ko je prihrumela voda iz Suhodola, so se ljudje spraševali, le kaj mora biti tam gor? Takrat je bila poplava samo tu nad Kaštelom, kjer se je utrgal oblak.

Letos je ta temni oblak segal zelo daleč naokoli. Ko sem ga opazovala, nisem slutila, kaj nas čaka čez kratek čas. Voda, ki je prihrumela doli po teh grapah, je vsako sekundo naraščala. Mislili smo, da bo zares konec sveta, kakor napovedujejo. Zaenkrat nam je še prizaneslo.

Štefka Melanšek

Huda ura tudi v Ljubljani

Težko pričakovani dopust se je vendarle pričel. Kar prijetno bo za štirinajst dni odložiti službene obveznosti ter pozabiti na probleme z gozdovi v gornji Mežiški dolini, še posebej pa na posledice neurja v mesecu juliju v Javorju in Jazbini.

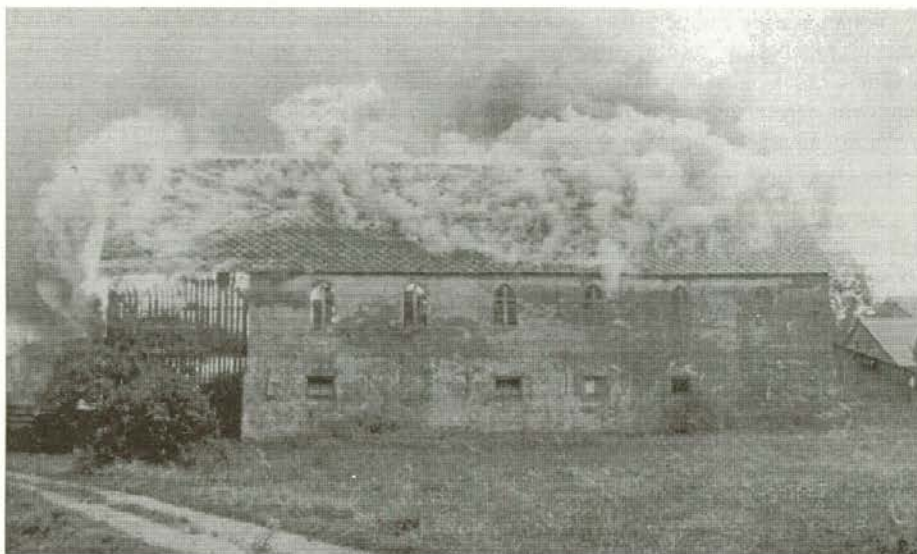
V upanju, da bodo pri nas doma na Koroškem posledice "hude ure" čim prej odpravljene, sem se podal na počitnikovanje v varno Ljubljano. Pravijo, da je naša prestolnica varna, saj vlagajo veliko našega denarja v našo prestolnico. Pa nisem šel v Ljubljano zaradi kakršnekoli varnosti, ampak zato, ker sta tako želela moja dva sinova, ki sta želela obiskati ljubljanskega dedija in babico. Zapeljali smo naravnost pod prijetno Šmarno goro, kjer v počitniški hiši pod starimi hrasti preživljata pasje dneve moja starša. Tu je prav prijeten veter, ki piha z Grmade in Šmarne gore. Toda danes šmarnogorski veter ni bil nič kaj prijeten. Sape izpod Karavank in s Kamniških planin so ga ojačale in z zahodnimi hladnimi zračnimi masami pripravile scenarij za hudo uro okrog Šmarne gore.

Bilo je 2. avgusta med 16. in 17. uro. Iz kamniške smeri je bliskalo kot za stavo, veter pa je nad okolico Ljubljane prinesel točo. V nekaj minutah smo se med Medvodami in Šmarno goro počutili kot pozimi. Kot oreh in še bolj debela toča je v hipu pobelila okolico. Iz belih njiv, travnikov in vrtov so nas po nekajminutni hudi uri pozdravljali zeleni štelji koruze in zdrobljeni ostanki vrtnin in poljščin. Sadje je toča popolnoma obrala sadežev in listja.

Gozd nas varuje, pod krošnjami dreves se počutimo varne. Nobenemu pa ne bi privoščil, da bi ga zajela šmarnogorska ujma. Prizanesla ni niti gozdnemu in posameznemu drevju. Kar ni scefirala toča, je položil na tla veter. Naš vrt je po toči izgledal tak kot spomladi, ko na njem ne raste še nič.

Kot gozdar sem bil zelo prizadet ob pogledu na prerešetane krošnje gozdnega drevja naokoli.

Gorazd Mlinšek

Štiri minute po udaru strele. (Avtor slike se je slučajno mudil v bližini prizadetega poslopja v trenutku, ko je treščilo. - op. uredništva) - Foto: F. Jurač

STRELA PUSTOŠILA KAR DVAKRAT

Ko je sedmega avgusta letos udarila strela v gospodarsko poslopje Antona Jeromla iz Šmartna so ognjeni zublji gospodarsko poslopje popolnoma uničili. Po 18 dneh pa je strela udarila še v sosedovo gospodarsko poslopje last Mirka Polanca, ki je bilo oddaljeno le dobrih 20 metrov od prej uničenega gospodarskega poslopja Antona Jeromla. Strela je tako v osemnajstih dnevih uničila dve gospodarski poslopji in to sosedoma, pri čemer sta oba utrpela veliko škodo.

F. Jurač

Deroča voda odnesla cesto

Ko je voda odtekla, ni bilo o cesti nikjer sledu. - Foto: F. Jurač

Po cesti v Kaštelu od Suhodola proti Plešivcu so do nedavnega tovornjaki še vozili les iz tamkajšnjih gozdov. Po ujmi pa je deroča voda popolnoma uničila cesto in iz nje napravila pravi divji kanjon, le tale most (na sliki) je vzdržal divjemu in deročemu toku vode.

F. Jurač

Tudi letos so se zadnjega dne 40. Koroškega turističnega tedna v Črni na Koroškem pomerili v sekaških spretnostih sekači iz Črne, Gornjega grada, Ljubnega, Luč in Slovenj Gradca. Tekmovali so v disciplinah: ciljanje s sekiro, podiranje na balon, odžaganje kolotov, presekovanje okroglice in kotaljenje hloda. Fakultativni disciplini sta bili menjava letve in prežaganje hloda.

Rezultati posamezno:

1. Peter Obretan - Črna: 193, 2. Franc Adamič - Črna: 193, 3. Stanko Robnik - Luče: 193 (vrstni red znan po dodatnem tekmovanju v disciplini obračanje letve in prežaganje), 4. Jure Solar - G. grad: 192, 5. Jakob Kos - Črna: 187, 6-8. Janez Solar - Ljubno: 181, 6-8. Boštjan Zagradišnik - Ljubno: 181, 6-8. Andrej Obretan - Črna: 181, 9. Janez Zamernik - Luče: 177, 10. Tomo Vinšek - Črna: 176, 11. Ivan Hartman - Sl. Gradec: 175, 12. Ivan Brezovnik - Luče: 165, 13. Ivan Kobolt - Sl. Gradec: 160, 14. Franc Kladnik - Luče: 157, 15. Jože Tretjak - Sl. Gradec: 112 točk.

Rezultati ekipno:

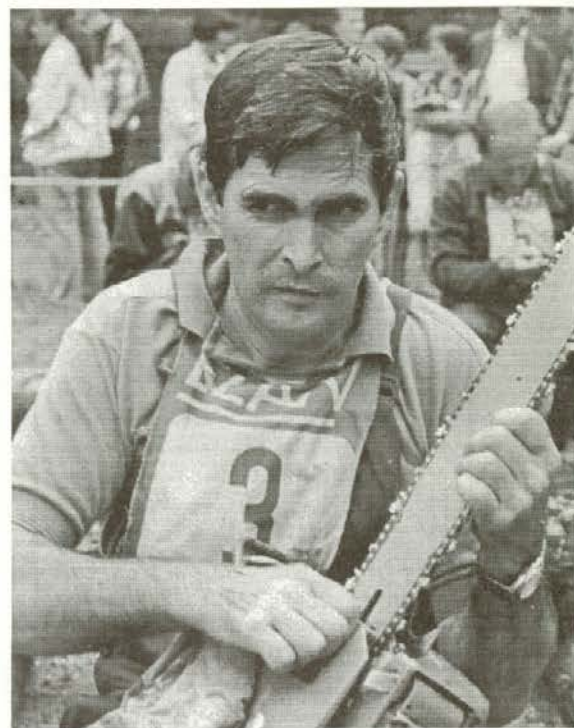
1. mesto - ekipa ČRNA: Peter Obretan 193, Jakob Kos 187, Andrej Obretan 181. Skupaj 561 točk

2. mesto - ekipa LJUBNO: Jure Solar 192, Boštjan Zagradišnik 181, Anton Platinšek 174. Skupaj: 537 točk

3. mesto - ekipa LUČE: Stanko Robnik 193, Janez Zamernik 177, Franc Kladnik 157. Skupaj 527 točk.

4. mesto - ekipa SLOVENJ GRADEC: Ivan Hartman 175, Ivan Kobolt 160, Jože Tretjak 112. Skupaj 447 točk.

Tekmovalni del dneva je minil v sorazmerno neugodnem vremenu, kljub temu pa so tekmovalci, sodniki in gledalci vztrajali. Upamo, da se bo prihodnje leto udeležilo tega zanimivega tekmovanja še več tekmovalcev.

Peter Obretan pred tekmovanjem - Foto: F. Jurač

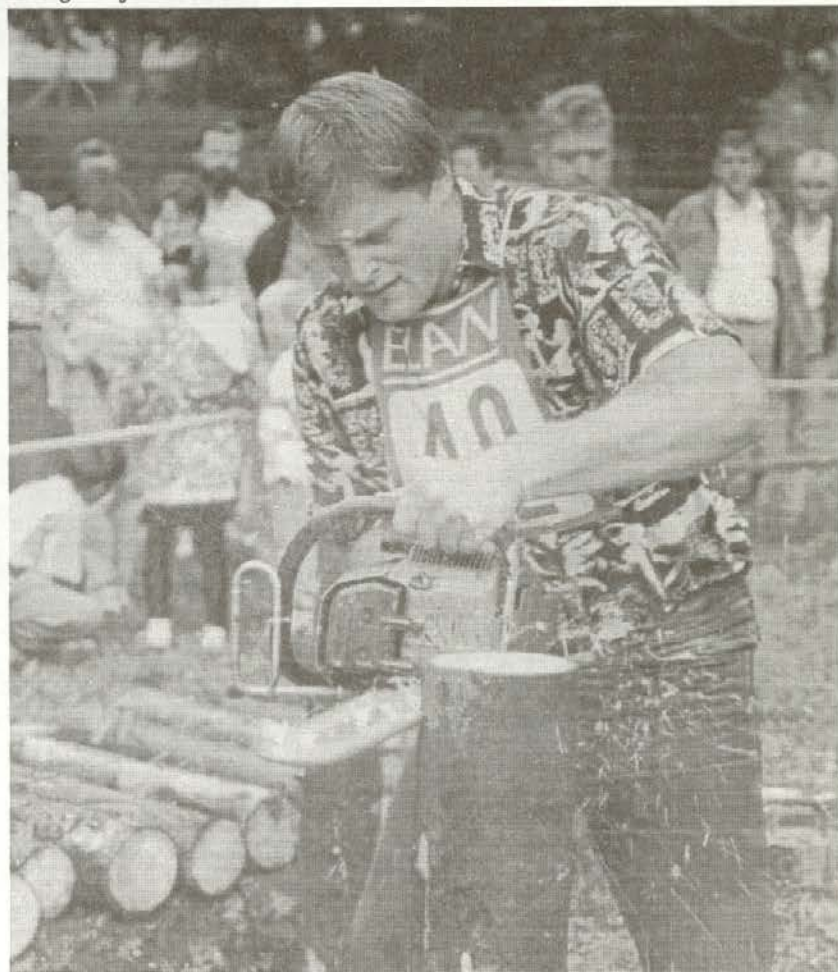
Ciljanje na balon - Foto: F. Jurač

Andrej Šertel

40. KOROŠKI TURISTIČNI TEDEN

Odžaganje kolotov - Foto: F. Jurač

Planinski dan invalidov

Bivše sodelavke pri Gozdnem obratu v Črni: Hilda Polajner, Jožica Čepin in Slavka Trost kuhajo "holcarsko" polento za lačne želodce - Foto: F. Jurač

Presekovanje okroglice - Foto: F. Jurač

Društvo invalidov Slovenj Gradec, ki je dosedaj šest let delovalo pod imenom Društvo koroških invalidov, s sedežem na Ravnah je ob dvajseti obletnici svojega obstoja priredilo svoj planinski dan. Deset let so se vsako zadnjo soboto v mesecu juliju srečevali na Uršlji gori, letos pa so se odločili za Pungart na Pohorju.

Ob tej obletnici so po najboljši volji priredili razvedrilo svojim članom, posebno še težkim invalidom. Srečali so se s številnimi svojimi znanci in sotrpini, saj so povabili v goste vsa regijska in pobratena društva ter člane iz Maribora, Velenja

Zveze društev invalidov Slovenije g. Vlado Vidmar, poslanec državnega zbora Peter Petrovič in drugi predsedniki društev, ki so pohvalili delovanje našega društva. Slavnostni govornik je bil tudi župan nove občine Mislinja, g. Mirko Grešovnik, ki je tudi rekel nekaj pohvalnih in vzpodbudnih besed o našem društvu. Vlado Vidmar je pohvalil predvsem naše športne uspehe v ribolovu, avtorallyju, kegljanju, šahu in smučanju.

Na slovesnosti so osemnajstim najprizadenejšim članom - aktivistom podelili priznanja, pobratenima društvoma iz Vrhnike in Gornje Radgone pa lepe umetniške slike. Kulturno plat prireditve so lepo popestrili godbeniki pihalnega orkestra iz Mislinje, moški pevski zbor KOPE iz Slovenj Gradca in pevke IŽPZ iz Dravograda. Po kulturnem programu je bila v kapelici sv. Ane opravljena sveta maša.

Predsednik Društva invalidov Slovenj Gradec inž. Martin Vižintin med pozdravnim govorom - Foto: Ivan Planinšec

in Mozirja. Radi so prišli, saj se je kljub slabemu vremenu zbralo na Pungartu 1584 članov in gostov.

Navzoče je ob enajsti uri pozdravil predsednik Društva invalidov Slovenj Gradec g. Martin Vižintin. Govorili so še predsednik

Udeleženci so med pogovorom izrazili željo, da bi se tako srečevali tudi v prihodnje, saj je Pohorje idiličen in zelo primeren kraj za takšno shajanje, Pungart pa je kot nalašč primeren za invalide. Po tej lepi naravni preprogi iz pohorskih trav so lepi sprehodi po bližnji okolici, še posebej pa je primerna pot do Ribniške kočice in nazaj. Če bi znali prisluhiti vetru v krošnjah pohorskih smrek, bi se spomnili, da poje svoje pesmi tudi neštetim žrtvam NOB, katerim so postavljena spominska obeležja po vsem Pohorju.

Srečanja so se udeležili tudi novinarji Dela, Radia Slovenj Gradec, Radia Ognjišče in VTV Velenje, ki se je dvajsete obletnice obstoja društva invalidov Slovenj Gradec spomnil z dvajset minutno reportažo. Žal, ni bilo vabljenega novinarja najbolj branega časopisa na Koroškem, Večera, zato sem namesto njega o naši prireditvi nekaj vrstic napisala za Viharnik.

Za prehrano je vzorno poskrbela MESNINA iz Otiškega vrha. Ansambel "AJDA" pa je s svojimi vižami lepo popestril razpoloženje zbranih invalidov, ki so se kljub mrkemu in deževnemu dnevu vrteli vse do večera.

Udeleženci po prispetju na Pungart - Foto: Ivan Planinšec

Ivanka Svetec

Za sožitje z naravo in ljudmi

Po nekaj letih sem se spet odločila, da napišem članek za Viharnik. Za to odločitev je več vzrokov:

- glavni dopisniki Viharnika so še vedno moji nekdanji gozdarski sodelavci in upokojenci, kamor spadam tudi jaz;
- gornji naslov izraža bistvo modernega gozdarstva in ljudi, ki so z njim posredno in neposredno povezani;
- naslov "Za sožitje z naravo in ljudmi" je bil tudi slogan slovenskih krščanskih demokratov na volitvah za lokalno samoupravo v občini Slovenj Gradec, v decembru 1994;
- na pobudo skupine občanov je bila na seji mestnega sveta občine Slovenj Gradec podana kritika o pomanjkljivem obveščanju lokalnih medijev o dogajanju v mestnem svetu, kar je povzročilo užaljenost odgovornih na Radiu Slovenj Gradec in odsotnost njihovega novinarja na zadnji seji mestnega sveta, prisotna je bila le novinarka VTV Velenje;
- na občinskih volitvah v Slovenj Gradcu decembra 1994 je ob najbolj skromni volilni propagandi dobila stranka SKD 15,3% oddanih glasov in s tem dosegla tretje mesto in štiri svetniška mesta v mestnem svetu občine. Za LDS se je odločilo 20,6% volilcev in imajo šest svetnikov, za SLS pa 19,0% volilcev in imajo pet svetnikov v mestnem svetu, ostale štiri stranke pa še deset svetnikov. Večji delež volilcev stranke SKD je bil seveda iz podeželja, to je v volilni enoti 2 in 3 (Podgorje, Pameče, Šmartno), kjer so na posameznih voliščih dobili SKD tudi do 45% glasov. In ravno tem volilcem, ki so verjetno istočasno bralci ali naročniki Viharnika, smo SKD dolžni opravičilo za dosedanje molk in pomanjkanje informacij o naših prizadevanjih na področju lokalne samouprave. Istočasno navajam še pozabljen podatek, da so volilci SKD enako glasovali tudi za strankinega kandidata za župana ing. Jožeta Jeromla, ki je s 15,3% volilnim rezultatom dosegel drugo mesto med kandidati za župana, medtem ko sta ostala dva kandidata dosegla le polovičen uspeh stranke, ki ju je predlagala. Zaradi uspeha na občinskih volitvah je na spomladanskem zboru SKD občine Slovenj Gradec soglasno pripadlo mesto predsednika občinskega odbora SKD Slovenj Gradec, ing. J. Jeromlu, ki sedaj uspešno usklajuje programe SKD, in žele volilcev preko svetnikov SKD prenaša na mestni svet občine.

V nadaljevanju bom podala kronološki pregled delovanja mestnega sveta občine Slovenj Gradec od izvolitve decembra 1994, do tako imenovanih parlamentarnih počitnic sredi julija 1995, s poudarkom na stališčih, ki smo jih zastopali svetniki SKD v sestavi: Viljem Jeseničnik, Albert Gradišnik, Milan Štumpf in Vida Vrhnjak-Duler.

Prva seja mestnega sveta občine Slovenj Gradec, že v decembru 1994, je bila namenjena konstituiranju MS. Vodil jo je najstarejši svetnik, član SKD Milan Štumpf. Za predsednika MS je bil izvoljen Niko Kolar LDS, za podpredsednika pa Albert Gradišnik SKD.

V. Jeseničnik, SKD pa je dobil zelo pomembno funkcijo predsednika komisije za volitve in imenovanja. (KVIAZ) Nestrankarski župan Janez Komljanec pa je po uradni prisiği podal svojo vizijo o prihodnosti občine z obljubo, da bo v svojem tretjem mandatnem obdobju deloval nestrankarsko v dobro vseh občanov.

Predvolilne obljube LDS, da bo na občini zaposleno 11 do 13 uradnikov, so se pokazale že na drugi seji mestnega sveta v januarju 1995, ko smo sprejemali začasno organizacijo in delovno področje uprave mestne občine Slovenj Gradec, kjer je župan podal utemeljitev za 20 zaposlenih in to brez urbanistov.

Imenovanje in volitev petčlanskega nadzornega odbora pa je segrel ozračje na seji MS. SKD svetniki smo utemeljevali predlog za predsednika NO z direktnim zaupanjem volilcev, ki ga je dobil ing. J. Jeromel za drugo mesto kot kandidat za župana na volitvah decembra 1994. Sprejet pa je bil predlog SLS ter imenovana za predsednico NO Magdalena Kornt, direktorica Zadružne hranilnice.

"Pobude in vprašanja svetnikov" kot zadnja točka dnevnega reda pa je vedno posebna priložnost svetnikov za direkten izziv županu ali drugim občinskim funkcionarjem. Tako sem v zvezi s 57. členom Ustave, ki pravi "osnovnošolsko izobraževanje je obvezno in se financira iz javnih sredstev", kritizirala dosedanje prakso osnovnih šol, ki organizirajo smučarske tečaje na Ribniškem Pohorju v času šolskega pouka za šolarje premožnih staršev. Zahtevala sem, da je treba pogoje za vse šolarje izenačiti, kar pomeni socialno revne šolarje dotirati iz občinskega proračuna. Pričakovanege odziva - odgovora seveda nisem dobila.

Nujnost imenovanja NO, ki jo je zahteval svetnik SLS, se ni potrdila v praksi. Pri obravnavi zaključnega računa občine Slovenj Gradec za leto 1994 na tretji seji MS v februarju 1995, sem predlagala, da NO kot strokovno telo MS predhodno opravi pregled ZR, ker marsikomu ni bil razumljiv predložen material: večina postavk je imela namreč 100% realizacijo; seveda, ker je bil rebalans opravljen 16. decembra 1994, to je tik pred nastopom našega mandata. Moj predlog je kvalificirano zavrnil poročevalec ZR, bivši načelnik Oddelka za družbene dejavnosti občine Slovenj Gradec, češ da NO nima mandata za nazaj. Tako je bil ZR sprejet, razen dveh vzdržanih glasov (tudi svetniki imamo mandat šele od 22.12.1994).

Ob razpravi in odgovorih na ZR za leto 1994 smo med drugim izvedeli:

- da so občinske pravnice v treh letih izvajanja Zakona o denacionalizaciji porabile za izdajo ene odločbe povprečno 28 dni in da je bilo 77% odločb le delnih, kar je pravo ignoriranje zakon in norčevanje iz razlaščenecv;
- da bivši zadružni hlev v Plešivcu, ki ga je pred sedmimi leti kupil naš zdomec iz Münchna, postaja mednarodni mladinski center z veliko kapaciteto. Zanimivo je predvsem to, da je lociran v najbolj kritičnem centru zavarovanega vodozbirnega področja slovenjgraškega vodovoda in, da še sedaj po sedmih letih nima nobenega dovoljenja za gradnjo in spremembo namembnosti za turistično uporabo. Nihče si ne drzne reči "to je velika črna gradnja". Lažje je nameniti veliko sredstev za raziskave in nadomestne vire globinske vode za 11.000 uporabnikov.

In vprašanje DESOS svetnika: "Ali so svetniki vredni toliko, da sedijo na sejah za 6.000,00 SIT, ali so vredni več?...".

Dokler bodo v občini delavci, ki zaslužijo mesečno le trikratno sejnino, je nemogoče razpravljati o vrednosti svetnikov! In sprejet je bil moj predlog: sejnina 6.000,00 SIT.

O vsem tem smo že razpravljali v novih občinskih prostorih v gradu Rotenturn. Mnogi med nami, navajeni le pustih sindikalnih, betonskih ali z iverico obloženih hal bivših samoupravnih organov, smo se v teh novih prostorih občine res počutili graščinsko, vendar pa s priokusom grenkobe. Ali bi le mogoče lahko privarčevali kakšen tolar revnemu dav-koplačevalcu? Naj ocenijo oni! Zato sem predlagala: "Dan odprtih vrat občinske uprave Slovenj Gradec" - za pohvalo, ponos morda tudi grajo.

V marcu je MS kresal svoja stališča ob imenovanju dveh petčlanskih odbornikov za Stanovanjski sklad in Sklad stavbnih zemljišč in šele na naslednji seji imenovali predsednike teh skladov: za prvega Martino Kolar in za drugega ing. J. Jeromla. S tajnim glasovanjem pa ni podal soglasja za imenovanje dr. Cirila Slemenika za direktorja Zdravstvenega doma Slovenj Gradec.

Veliko grmenja (govorjenja) pa malo dežja, bi lahko rekli za štiri seje MS, ki so bile v marcu in aprilu. V dvofaznem postopku je MS obravnaval pomembne občinske dokumente: razvojni načrt, proračun za leto 1995 in statut mestne občine. Prvi dokument je po županovi razlagi, "zgolj razvojna usmeritev", drugi je za predlagatelja že vnaprej zabetoniran dokument, medtem ko je statut več mesecev pripravljala statutarna komisija in so ga svetniki še dopolnili - spremenili z 11 amandmaji.

Vida Vrhnjak-Duler
svetnica SKD v MS občine Slovenj Gradec
(nadaljevanje v naslednji številki)

V sredo, 18. avgusta, je bilo v Kulturnem domu v Črni na Koroškem mednarodno posvetovanje o turizmu in okolju. Pripravili so ga A.L.P. Peca, Slovensko ekološko gibanje - odbor za Koroško in Izobraževalni center Smeri z Raven na Koroškem. Predavali so inž. Drago Zagorc z Zavoda za gozdove, dr. Tanja Mihalič z Ekonomsko-poslovne fakultete v Ljubljani, dr. Roger Evans in dr. Mike Burr z univerze v Glasgowu na Škotskem.

Inž. Drago Zagorc je orisal značilnosti pokrajine v Zgornji Mežiški dolini, kjer je 80 odstotkov površin poraslih z gozdom. Ta je zaradi proizvodnje svinca in vplivov TE Šoštanj že prizadet, v gorskem svetu pa je narava še neokrnjena in zato vabljiva za turiste.

Gozdovi imajo v tej pokrajini velik pomen, saj je njihova funkcija trojna: ekološka, proizvodna in socialna. Z njimi moramo gospodariti tako, da njihovih funkcij ne bomo krnili, celo več, odpraviti moramo negativne vplive iz preteklosti in doseči ponovno mešano sestavo gozdov vsaj v nižjih predelih.

Dr. Tanja Mihalič je razpravljala o vplivih turizma na okolje. Dejala je, da ima kakovost okolja za turizem velik pomen, saj turisti zahtevajo čisto, prvobitno okolje, sam turizem pa predstavlja zanj veliko nevarnost. Vpliva tako na naravno kot tudi na kulturno in socialno okolje - na življenje ljudi.

Zaradi turizma se navadno izboljšajo življenjske razmere prebivalcev v določeni pokrajini, spremenijo pa se njihov način življenja in kulturne navade, običaji izginejo ali pa se skomercializirajo.

V Evropi je vedno več turistov, ki so ekološko ozaveščeni. Grejo tja, kjer je okolje čisto, neonesnaženo, prvobitno. Tisti, ki vodijo turistično dejavnost, morajo poskrbeti, da zaradi turistov ne bo prizadeto naravno okolje in

da bodo ljudje vztrajali pri svojem načinu življenja.

Kaj, ko bi se ravnali po Škotih

Profesor Evans je v svojem predavanju predstavil projekt razvoja turizma na Škotskem. Pokrajina je hribovita, gorata, z jezeri v dolini, skratka, "lonček z medom". Obišče jo več kot dva milijona turistov na leto in prihajajo v vseh letnih časih. Če turizma tu ne bi usmerjali, bi povzročal pokrajini in ljudem veliko škodo.

Da bi jo preprečili, so se povezali domačini, država in strokovne institucije. Ker je tu zelo razvito pohodništvo, so morali preprečiti, da bi ljudje hodili kar po čez, saj bi to v strminah povzročalo erozijo tal in motilo živino na paši. Začeli so graditi utrjene poti, ki so jih opremili s prijaznimi opozorili in napotki, kje in kako naj ljudje hodijo. Uredili so kolesarske poti in poti primerne tudi za invalidske vozičke. Uvedli so enoten sistem označevanja

in obveščanja turistov s potrebnimi informacijami. Na določenih točkah lahko turisti zapišejo tudi svoje pripombe in opažanja, kar je za organizatorje turizma zelo pomembno.

Na Škotskem so ustanovili organizacijo za urejanje pokrajine. Njen namen je skrbeti za strokovno pomoč pri urejanju okolja. Dosegli so, da so lepote pokrajine ostale ne le neokrnjene, temveč so jih z arhitektonsko ustreznimi novimi zgradbami še poudarili. Za urejanje pokrajinskega narodnega parka daje polovico sredstev država, polovico pa lokalni dejavniki - zasebniki in organizacije. Skrbijo za to, da ohranjajo naravne rastlinske sestave, prvotno arhitekturno podobo vasi ter da turistične zmogljivosti, kot so parkirišča, kampi ipd., ne kazijo okolja. Pri gradnji uporabljajo naravne materiale, vse poti so skrbno urejene in označene.

Prof. Mike Burr, ki je 26 let delal kot kmetijski pospeševalec, je poudaril, kako je za razvoj turizma pomembno, da ljudje ohranjajo svoj način življenja. Nujno je, da se le-ta deloma spremeni. Če so se ljudje prej ukvarjali samo s kmetijstvom, se zdaj vsaj še s katero od turističnih dejavnosti, toda nikakor svoje prvotne, kmetijske dejavnosti ne bi smeli opustiti. S tem bi pokrajina izgubila privlačnost, ki jo ima prav zaradi nje. Zaradi turizma tudi ne sme trpeti okolje, podoba pokrajine.

To je mogoče doseči le tako, da turizem razvijajo ljudje, ki tam živijo, seveda ob strokovni in materialni pomoči države in strokovnih ustanov. Če delujejo z roko v roki, so posledice turizma v neki pokrajini lahko še pozitivne. Negativne posledice preprečijo s tem, da upoštevajo ekološka merila in voljo domačinov.

Mojca Potočnik

Zenitovanjski običaji

13. nadaljevanje

Med 9. in 10. uro zvečer, ko je bila gostinja, so prišli fantje iz vasi na OGLARIJO. Pod oknom so zapeli sledečo pesem:

Fantje so pevali, ne pevajo več.
Njihov'ga petja ni slišati več.
Pevali so, nevesti v slovo,
ker ona več v tem kraju ne bo.
Rož'ce so cvele, ne cvetejo več,
njihovih cvetov ni videti več.
Cvetele so nevesti v slovo,
ker ona več v tem kraju ne bo.
Ptički so pevali, ne pevajo več,
njihov'ga petja ni slišati več.
Pevali so nevesti v slovo,
ker ona več v tem kraju ne bo.
Rib'ce so plavale, ne plavajo več,
njihov'ga plavanja ni videti več.
Plavale so nevesti v slovo,
ker ona več v tem kraju ne bo.

Ko so oglarji odpeli, so zavriskali. Starešina je odprl okno in zaklical:

Na zdravje neveste!
(Fantje so zavriskali)
Na zdravje ženina!
(Fantje so zavriskali)
Na zdravje starešina po nevestini strani!
(Fantje so zavriskali)
Na zdravje starešina po ženinovi strani!
(Fantje so zavriskali)
Na zdravje camarja in družičke!
(Fantje so zavriskali)
Na zdravje cele svatovske tovar'šije!
(Fantje so zavriskali)

Potem so šli ven bodisi starešina ali camar in družička, včasih tudi ženin in nevesta in so jih povabili v svatovsko družčino. Oglarji so šli po vrsti in voščili srečo nevesti in ženinu in se rokovali z vsemi svati. Nato so šli v svoj prostor - običajno v vežo ali kakšno pose-

bno sobo. Tam so bili postreženi z ženitovanjskimi dobrotami. Muzikantje so zaigrali za oglarje solo ples in ženske svatov so jih povedle na ples. Po končani muziki, so plesalcem ponudile kozarček pijače. Tako je bilo na začetku, potem pa so oglarji sami hodili po plesalke in so bili člani svatovske družbe, a veljalo je le do polnoči. Med tem so zunaj še peli razne primerne ljudske pesmi. Svatje so se oglarjev razveselili, ker so dvignili razpoloženje, ker so bili nekateri svatje že utrujeni.

Ko so šli domov, so zopet šli po vrsti do vseh, se zahvalili za sprejem in postrežbo in zapeli:

Adijo, pa zdrava ostani,
podaj mi še enkrat roko.
Na nas pa nikol' ne pozabi,
če ravno drug fantič tvoj bo.

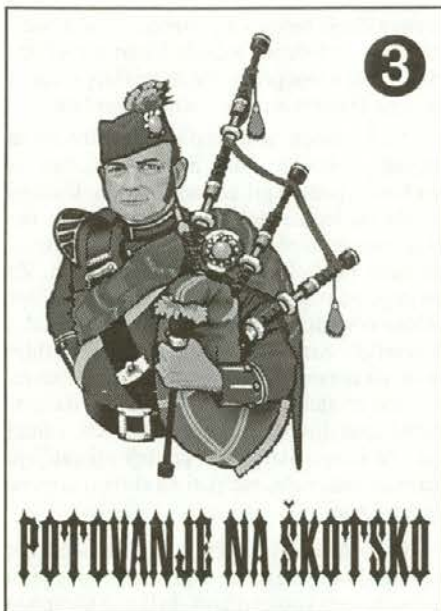
Fantje so med seboj zbrali denar za muzikante. Ti so bili seveda veseli, če je bilo veliko oglarjev, ker so dobili več denarja. Včasih ni bilo tako, da bi muzikantje določili, koliko morajo plačati, da bodo igrali na svatbi. Morali so se večkrat samo znajti, da so si prisluzili še kakšen goldinar.

KONEC

Anica Meh

Pripis

Dragi bralci Viharnika! Ne pozabite na izročila naših prednikov in skušajte še ohranjati te prelepe ženitovanjske šega, ki vam bodo poestrile vstop na pot svetega zakona. Upam, da sem vam zapisala vse bistvene šega ženitovanja in hvala, ker ste jih skupaj z menoj podoživljali.

POTOVANJE NA ŠKOTSKO

Nekdo je v pogovoru o Škotski razmišljal nekako takole: "Kam dajo tolikšne količine ovčjega mesa in volne? V slovenjegraški občini je že ob nekaj sto ovcah problem z mesom in volno!"

Spominki kot kuliji, zvezki, reklamni materijali in še... so okrašeni s škotskimi vzorci. Vračamo se iz gradu. Ustavimo se ob jezeru Loch Ness, poznan po pošasti Nessie. Jezero je dolgo 37 km, globoko do 274 m. Je eno izmed štirih jezer, skozi katerega teče Kaledonski prekop, ki veže vzhodno obalo z zahodno. Pot nas vodi ob tem prekopu po dolini, ob vseh štirih jezerih, vse do Fort Williama. Je čudovita! Pašniki ob jezerih, ruševine starih gradov. Gozdovi so v glavnem nenegovani. Snegolomi in vetrolomi so neizdelani, poseke so nepospravljene. Goličave so več ali manj posledica negospodarjenja z gozdovi.

Vhod v rezervat Glecoe - Foto: R. Sekirnik

Za vsakim ovinkom je slika drugačna: pobočja gola, porasla s "črnim" vresjem, zopet gozd, vrhovi gora v snegu, jezero, spet potoček ali ruševine gradu. Kakšna barvitost škotske pokrajine! Od živo rumene, rdeče, lila barve, sočno rumene, sivo rjave...

Že v Angliji smo opazili ob cesti, na Škotskem pa v večjih kompleksih gozdne sadike, zaščitene v tulcih. Opaziti je dosti poškodb po divjadi. Čudovito je potovanje preko Glecoe, ki je škotski nacionalni park. Zopet se dvigamo na višino 468 m in planota nas je spomnila na Pohorje po jezerih, čeprav tu ni gozda. Tukaj je smučarski center s sedežnico, ki popelje na 731 m in od koder je baje čudovit razgled po hribih in močvirju na planoti.

V Glasgowu smo si ogledali katedralo, v parku spominska obeležja... Na poti vračanja imamo dvourni postanek v Carlisle. Skupno si ogledamo katedralo in samostan iz dvanajstega stoletja.

V Oxfordu imamo zadnje prenočišče v hotelu z dvoposteljnimi sobami. Kar osem ur do odhoda. Najdaljši počitek na osemdnevni poti. Nekateri se kar peš napotijo ponoči v mesto, oddaljeno dobri dve milj. Enim uspe, drugi omagajo in se vrnejo. Sama ne zmorem drugega kot se tuširati in potem sledi okrepični spanec.

Zjutraj odpotujemo ponovno v London, ki je oddaljen okoli 100 km. Tokrat si ogledujemo znamenitosti mesta. Naštela bom le nekatere: katedralo Sv. Pavla, drugo največjo na svetu, Big Ben, westminstrski most in opatijo, parlament, ulico Trafalger, Hyde Park...

Opazujem angleško travo, ali je res tako sočno zelena in čista... Gotovo, da je

Na mostu v Heilderbergu - Foto. A. Šertel

bolj zelena, saj zelo pogoste padavine "vzdržujejo" zelenilo vegetacije. Mene je navdušil predvsem Hyde Park. Med vožnjo sem opazovala dogajanja v njem. Ob robu so na jahalni stezi "gospodarili" konji s svojimi jezdecji, spet je po travi koračil parček, po asfaltni stezi se je podil rokar. Skupinica je prirejala piknik. Skratka park je živel svojo polno življenje! Prostor, kjer se urijo v govoru poznejše tudi znani politiki, je bil v tem času nezaseden.

Pred Buckinghamsko palačo smo si ogledali menjavo straže. Menjava je vsak dan ob 11.30 in traja kar pol ure.

V Dovru smo se vkrcali na trajekt in se vračali po isti poti. V Nemčiji smo si ogledali le še Heidelberg z nekaj mestnimi znamenitostmi kot so most, cerkev, univerza ter gostišče iz filma Princ študent. Na poti do doma so bili v glavnem le še najnujnejši postanki. Prepotovali smo okoli 5600 km dolgo naporno, a nadvse zanimivo, pot.

Morda še na koncu podatek, da smo potrebovali kar šest valut: tolar, šiling, marko, frank, angleški in škotski funt.

Moje vtise in opažanja je dopolnil tudi soproj Metod.

MARIJA KUCHAR - PREŽIHOVA roj. Šisernik, 1900 - 1995

Pogrebni govor 10. avgusta 1995 v Kotljah:

Spoštovani žalujoči!

Domačini Hotuljci in vsi od blizu in daleč, ki ste prišli, ker ste našo rajno Prežihovo-Vorančevico Micko poznali, jo spoštovali in radi imeli!

Prišla je ura slovesa! Napočil je trenutek, za katerega smo vedeli, da bo prišel, vendar ga nismo pričakovali tako kmalu. Smrt pa ne prizanaša, ne izbira, stori po svoji! Zato smo se zbrali, da po naši stari, slovenski navadi vzamemo od Micke zadnje slovo in se od nje še poslednjič poslovimo.

Vsako slovo v človeškem življenju je težko in boleče! Slovo od naše spoštovane, priljubljene, daleč poznane žene našega samoraslega velikana, slovenskega pisatelja in revolucionarja "Prežihovega Voranca", je pa še toliko težje. Rajna Micka, ki se je rodila 26. januarja 1900, je umrla 5. avgusta 1995, v 96-letu življenja. Bila je gotovo ena najbolj poznanih Hotuljk, ki je povsod, kjer je hodila, bila ponosna na svoje hotuljsko poreklo, ki se mu nikoli ni odrekla. Zato smo Hotuljci upravičeno lahko ponosni nanjo, saj je tudi ona ponesla ime našega kraja, naše majhne koroške, slovenske vasice, pod Uršljo goro, širom naše domovine in v svet.

Prežihova-Vorančeva Micka je morala v svojih skoraj 96-letih življenja prehoditi zelo dolgo pot. Ta jo je vodila od mlade, nepomembne, neznanke kmečke dekle, takrat Volenove Micke v zakon s takrat še prav tako neznanim, poznejšim pisateljem in revolucionarjem, velikanom slovenskega naroda "Prežihovim Vorancem". Kdo ve, morda bi bila njena takratna odločitev za Voranca drugačna, če bi bila že takrat vedela, kdo je on in kakšna veličina bo postal. Morda bi se bila ustrašila življenja z njim, življenja, ki je bilo za takrat preprosto zaljubljeno dekle povsem drugačno, kakor ga je bila vajena dotodaj. Življenje je bilo polno odrekovanja, osamljenosti, strahu zanj, zase, za otroke, pa tudi življenje, drugačno, večje, neizmerno bogatejše, kakor je bilo življenje njenih hotuljskih vrstnic.

V življenju ob strani velikana besede je spoznala Francijo, Pariz in druga mesta. Tu je spoznala vse drugačno utrip, vse drugačno dogajanje, boje, trpljenje, pa tudi užitek, slast uspehov in zmag v življenju. Vse to je pomenila njena takratna odločitev, njena ljubezen do Voranca.

Če se samo bežno ozremo na njeno skoraj polnih 96 let dolgo življenje, potem vidimo, da je najbrž Voranc že pri njem in seveda pri svojem rodu odkril izraz, besedo, ki ga je proslavila: besedo "Samorastnik". Če povem, da se je Micka rodila v Volenovi bajti na Brdinah, brat Franc v Čepinovi bajti na Prevaljah, brata Anza in Maks pri Mušu na Brdinah, brat Poldarja v Krbevovi bajti na Brdinah, najmlajši brat Lojz pa zopet pri Volenu na Brdinah, potem vemo, da izhaja Micka iz družine, ki se je prav tako kot Vorančeva dolgo "pomikala" iz bajte v bajto, s frete na freto, preden je prišla na svoje in se ustalila. Nič drugače se ni godilo Micki pozneje skoraj vse življenje, saj je še v častitljivi starosti skoraj devetdesetih let morala menjati stanovanje.

Po poroki sta z Vorancem najprej živela na Ravnah, kjer jima je kar dobro šlo. Toda to življenje je bilo le kraikotrajno. Voranc je zaradi svoje dejavnosti moral bežati v tujino. Micko so vrgli iz stanovanja na Ravnah. Odsla je k Volenu, v bajto, skupaj z obema hčerkama Vido in Mojco. Sledila je Šrubova bajta, pa Večkotova bajta, potem junaška pot v snegu in mrazu čez planine v Celovec na Koroško. To pot je zmogla samo zaradi goreče ljubezni do moža in otrok. Sledili sta poti v Pariz, vrnitev v domovino, v Ljubljano, življenje v Devici Mariji v Polju in Ljubljani, življenje na Dolenjskem. Potem je prišla vojna, okupacija domovine, izdaje, zapori,

izgnanstvo in taborišča. Leta 1942 so na podlagi domobranskih ovadb Italijani zaprli Vido in Mojco in še isto leto Voranca. Vido so poslali na Rab, ostale v Nemčijo.

Leta 1944 so zaprli Micko. Začel se je križev pot: najprej domobranci in policija v Ljubljani, nato pa Rawensbrück, šikaniranje, pretepanje. Po cele ure je morala mimo stati "apel" gola, izpostavljena pohotnim pogledom stražarjev, nemških nadljudi. Pred prihodom Rusov je morala še na "smrtni marš" iz Rawensbrücka v Lübeck. Takrat je zanjo veljalo samo: vzdržati, vzdržati za vsako ceno in preživeti. Kdor ni vzdržal, je obležal mrtev, tik pred svobodo. Micka je vzdržala. Njena nezlomljiva življenjska volja je storila, da se je pretokla skozi vse ovire in se kot prva vrnila v Ljubljano in nato v svoje ljubljene Kotlje.

Pa tudi po vojni, v svobodi, ni bilo miru za našo Micko. K Prežihu na Prežihov vrh, kjer sta živela z Vorancem, so prihajali obiski. Prihajalo je na stotine, na tisoče ljudi, ljudi vseh vrst: preprostih, revnih, šolanih in bogatih. Z vsem se je bilo treba znati pogovoriti. Vsem je bilo treba postreči. To pa je Vorančeva Micka znala. Vsakdo, ki je prišel k Prežihu in bil sprejet in postrežen, si je želel še priti in je zagotovo tudi še večkrat prišel. A vse to je tudi od Micke zahtevalo svoj delež truda, dela, volje in potrpljenja.

Začela se je Vorančeva težka bolezen. Micka je bila spet na poti: v Ljubljano, na Jesenice, v Slovenj Gradec, v Maribor. In še zadnja - najdaljša: za mrtvim Vorancem iz Maribora v Ljubljano in domov v rodno Kotlje, kjer sedaj že toliko let pod stoletnimi hotuljskimi lipami počiva njegovo vedno nemimo srce, kateremu se bo danes pridružila.

Za Micko pa tudi po Vorančevi smrti ni bilo miru, ne pokoja. K njej, k Prežihu so prihajali stari in mladi. Radi so prihajali, celo v večjem številu kot poprej. Zakaj so prihajali: zaradi njene gostoljubnosti, prijaznosti in zgovornosti. Prihajali so, da so iz njenih ust slišali resnico o Vorancu, ki je šele po svoji prerani smrti začel postajati naš pravi slovenski Velikan.

Draga Vorančeva - Prežihova Micka! Sedaj ob vašem poslednjem slovesu nas vse, ki smo vas poznali, navdaja ponos, da smo imeli v naši sredi takšno ženo, takšno osebnost. Hotuljci smo ponosni, da ste vi kot skrbno, kmečko, hotuljsko dekle zmogli vse to, kar vas je v našem dolgem življenju doletelo. Šele sedaj, ko vam govorim besede v slovo, prav razumem, kako vam je moralo biti pri srcu, ko je Voranc na vajini obceti izginil in ga dolgo ni bilo, ker je moral na sestanek svoje stranke. Vaše življenje je epopeja. Z Vorancem bi se bila lahko razšla in šla vsak po svoje. Toda med vama je žvela ljubezen, ki je bila kljub vsemu, kar se je dogajalo, vedno živa, močna in goreča. O tem najlepše pričajo Vorančeva pisma, ki jih je od vsepovsod pisal vam.

Draga Vorančeva - Prežihova Micka! Vse, kar sem o vas povedal, je le majhen, droben delček iz vašega bogatega življenja. O vsem, kar ste preživeli v vašem dolgem življenju, bi lahko napisali debelo knjigo, pa se bi vseeno še kaj našlo, kar bi bilo vredno zapisati.

Veliko duševno in fizično moč v vašem življenju vam je gotovo dajala vaša trda kmečka vzgoja. Zato, ker niste bili razvajeni, ampak trpljenja navajeni, ste tudi učakali lepo, častitljivo starost, do zadnjega diha pri polni zavesti. Ko se sedaj od vas za vedno poslavljamo, se ne poslavljamo samo od naše Vorančeve Micke, ampak tudi od naše najstarejše občanke, najstarejše Hotuljke.

Vašega kmečkega porekla niste nikoli tajili, zmeraj ste si želeli, da bi vam ob vašem poslednjem slovesu zapeli tisto lepo slovensko narodno pesem: "Z nobenim purgarjem ne grem jaz tavšat...". Dragi Micka! Vašo željo vam bo sedaj izpolnil Mitja Šipek s svojimi "Šentaneljskimi pavri".

Hvala, najlepša hvala vam za vse, kar ste v življenju dobrega storili in nam lepega dali. Hvala za vašo prijaznost, dobrosrčnost, predvsem pa za vašo enkratno, daleč okoli slovečo in znano gostoljubnost, ki nikoli ne more biti pozabljena.

Rok Gorenšek

KAKO DOLGO ŠE OKRVAVLJENE CESTE V SLOVENIJI?

Dan za dnem nas vesti in obvestila zastrašujoče delajo nesrečne, ko slišimo, kaj vse se dogaja na naših cestah! Smo res postali tako divji, da več ne poznamo bontona voznje? Marsikateri voznik pod vplivom alkohola ne upošteva prometnih znakov. Mnogokrat ravno zaradi občutka gotovosti izjavljajo: Meni se ne more nič zgoditi! Dobro razpoloženje, ki ga po-

zvrača alkohol, se strokovno imenuje alkoholna evforija. Osebe s psihičnimi problemi in skrbmi se hitro navadijo, da jim alkohol lahko da trenutno pozabo in olajšanje. Ker večinoma ne poznajo značilnosti čezmerne uporabe alkohola in njegovih posledic, postanejo alkoholiki. Ko zaslutijo nevarnost, ki jo povzroča alkohol, je navadno že prepozno. Do takrat se je že razvila odvisnost od alkohola, ki je tako močna, da ni pomoči brez zdravljenja.

Vsi šoferji bi si morali zapomniti, da nastajajo motnje posameznih psihičnih funkcij že mnogo prej, preden človekov zunanji videz pokaže okajenost. Mogoče si je družinski oče, ki se je doma sprl z ženo ali otroci, iskal olajšanje v divji vožnji, misleč: Pa naj se zaletim, saj za mene tako ni več družinske sreče! Pozablja, da si je privoščil smrtno vožnjo, da

se strezni od živčne napetosti in bo lahko nekdo drug žrtev, ki vozi mirno, mogoče z vero v srcu in prošnjo bogu za srečno vožnjo.

Veliko imamo primerov, ko otroci, ne, da bi bili starši seznanjeni, vzamejo vozila iz garaže, in pokažejo kakšni junaki so na vožnji. Kaj ga brigajo prometni znaki, sam je gospodar vozila! Potem pa dan za dnem poslušamo, koliko nesreč, koliko mladih življenj je nam vzela okrvavljena cesta! Če je še pred vožnjo spil več piv ali vina, že njegov zunanji videz pokaže okajenost.

Vsem bi rad povedal tole: Junaštvo ni pogum, pogum pa tudi ni junaštvo! Imejte tisti, ki ste si privoščili vozila, v srcih besede: Na cesti nisem sam, so še drugi, ki imajo pravico do življenja.

Viktor Levovnik

FRANC DIHPOL 1931 - 1995

potem si je kmetija opomogla in živela.

Ko pa je bilo vse opravljeno, potem ko bi bili pri hiši začeli živeti in lažje dihati, se je pričelo: smrt je najprej vzela Francovo mamo, babico njegovih otrok. Sledila je huda bolezen in smrt ljubljene žene Mojce, zdaj pa je sledil še on, oče in gospodar Franc. To kar smo pred tremi leti ob smrti Mojce dejali, da jo bodo pogrešali otroci, najbolj pa mož Franc in Dihpolova domačija, velja danes za Franca, ki ga bodo pogrešali njegovi trije sinovi: Peter, Martin in Konrad, vnuki in sosedje, najbolj pa Dihpolova kmetija.

Ljudje imajo prav, ko govorijo, da ljudje, ki so dolgo časa skupaj preživeli v srečnem zakonu in razumevanju, zelo težko prebolijo in za dalj časa preživijo izgubo ljubljenega zakonskega partnerja, ter zato kmalu odidejo za njim. To ljudsko verovanje se je potrdilo tudi pri Dihpolu na Zagradu pri Prevaljah, kjer smo v prvi polovici avgusta na pokopališču Barbara pokopali očeta Franca Dihpola, ki je umrl komaj dobra tri leta za ženo Mojco. Ženina smrt je rajnega tako prizadela, da smo slutili, da izgube ne bo prenesel in ji bo kmalu sledil.

Rajni Franc Dihpol je bil pošten, delaven in sposoben kmet. Skoraj 30 let je gospodaril na kmetiji in jo s pomočjo svoje žene Mojce preuredil v sodobno, napredno domačijo, usmerjeno v proizvodnjo mleka. Vse sta z ženo moralata zgraditi in postaviti na novo: gospodarska poslopja, hlev, hišo, elektriko, telefon, kmetijske stroje, avto itd. Šele

Rajni Dihpol je bil rad dobre volje. Znal je potegniti "meh", igrati na harmoniko. Rad je imel glasbo, ljubil je naše slovenske narodne pesmi. Ker je bil tudi razgledan človek, je bil dolga leta tudi družbeno koristno angažiran, odbornik skupščine občine in kmetijske zadruga je bil.

Rajnega Franca Dihpola bodo vsi, ki so ga poznali, pogrešali. Pogrešali bodo njegovo prijaznost, razgledanost in gostoljubnost, zato ga prav gotovo nikoli ne bodo pozabili.

Rok Gorenšek

JURIJ ŠMON 1920 - 1995

*Poslednji čul sem glas zvonov,
glas njihov je v gomilo šel,
v gomilo to, kjer zdaj boš ti,
kjer večem dom postelj bo tvoji.*

V Mislinjski Dobravi, v prijetnem naselju, malo nad cesto, ki se vije po Mislinjski dolini, stoji hišica, v kateri je v krogu svojih najdražjih preživljal lepe in srečne trenutke Jurij Šmon. Bolezen in smrt sta ga vse prekmalu odtrgala od svojih najdražjih. Nič več ne bo posedal pred hišo, priklenjen na invalidski voziček, se veselil sadov svojih pridnih rok, ki so bili vsepovsod vidni. Razveselil se je obiska vsakega dobrega človeka in prijatelja, ki je prišel k njemu. Predvsem je bil vesel tistega, ki mu je prinesel kanček dobre volje, ki je tudi Juriju nikoli ni zmanjkalo. To dobro voljo je znal obdržati vse do konca življenja, tudi tedaj, ko je bolezen že močno načela njegovo zdravje.

družino topel dom. Lepo sta skrbela za svoje otroke in jih vzgojila v pridne in poštene Slovence.

Pokojni Jurij je enainštirideset let delal v lesni stroki, nazadnje na žagi v Mislinji. Med sodelavci je bil priljubljen in spoštovan. Za vso pomoč in nasvete smo mu hvaležni tudi vsi sosede in prijatelji, ki so gradili hiše. Nikomur ni odrekel svoje pomoči in se je opravljenega dela z njimi vred odkrito veselil.

Otroci so mu v času njegove boleznii s hvaležnostjo lajšali življenje. Tudi svoje domove so si skoraj vsi ustvarili v njegovi bližini in bili vedno povezani s svojimi starši. Poznali so tisto pristno sožitje med seboj, ki lajša in lepša življenje med dobrimi ljudmi.

Dragi Jurij, utihnil je tvoj prešeren nasmehek in v tvoji hiši je nastala praznina, ki je domači dolgo časa ne bodo preboleli.

Hvala ti za vse dobro, kar si storil nam vsem, ki te z bolečino v srcu ne bomo kmalu pozabili.

Avgust Holc

V SPOMIN

Letos, 8. septembra je minilo pet let, odkar nas je nepričakovano zapustil mož in oče

VIKTOR LENART Klančnik iz Raduš

Vedno bolj ga pogrešamo,
za njim žaluje žena Mihaela in otroci.

*Jesen se približuje,
zame vesolja ni,
vsepovsod sem sama
vse dneve in noči.*

*Stojim tu ob gomili,
kjer tvoje spi telo,
bridko me v prsih stiska,
rosi se mi oko.*

*Lepo s teboj je bilo
vsa leta preživeti -
usoda je hotela,
da mlad si moral umreti.*

*Le tebe sem ljubila,
pozabil' te ni moč,
vedno si s poljubom
mi voščil lahko noč.*

*Vse bolj te pogrešam,
praznina me boli,
v spominih podoživljam
vse najine srečne dni.*

*Nikogar bolj ljubiti
ne mogla bi od tebe.
V spominih ti nešteto krat
darujem samo sebe.*

Mihaela Lenart

*Solza lije iz oči,
tebe, dragi Milan ni,
zaprl trudne si oči,
ko bolečino si prestal,
zdaj boš v grobu mirno spal*

ZAHVALA

Ob boleči in hudi izgubi našega dragega sina, očeta in brata

MILANA ŠKODNIKA iz Brd

se vsem, ki so ga vse prerano spremljali na zadnji poti, mu darovali vence, cvetje, sveče in za sveta maše, najlepše zahvaljujemo. Iskrena hvala vsem sosedom in vsem, ki so nam kakor koli pomagali v najhujših trenutkih ter nam izrekli sožalje. Prav lepa hvala Francu Pogorevcu za poslovinne besede pred domačo hišo in govorniku pred odprtim grobom, šmarškim pevcem za zapete žalostinke ter g. župniku Francu Rataju za pogrebni obred.

Žalujoči: mama, otroci Jožek, Cvetka in Marija, sestra Marica, ter brata Štefan in Ivan z družinami.

ANDREJ PALKO, pd. ARL 1918 - 1995

bili obema v ponos. Iz hleva so takrat, kljub kopici majhnih otrok, odgnali zadnjo kravo.

Otroci so odraščali, odhajali za delom v dolino in si ustvarili vsak svoj dom. Ko so mu pred osemnajstimi leti začele pešati moči, je kmetijo dal najstarejšemu sinu Toniju, ki si je izbral za ženo Gerholdovo Geliko in tako se je pri Arlu začelo novo in boljše obdobje. Zgradila sta novo hišo in marsikaj izboljšala, tako, da je bila njihova kmetija v ponos nam vsem Perničanom.

Letos, 6. julija so žalostno zadoneli perniški zvonovi in naznanili slovo od Arlovega očeta - Andreja Palka. Nam Perničanom bo nanj ostal lep spomin, saj je storil veliko dobrega za družino in dom in prav tako za kraj, v katerem je prebival. Na Arlovi domačiji je ostala za njim velika praznina.

Če bi na kratko prelistal njegovih 77 življenjskih listov, bi ugotovil, da je moral pokojni Andrej, kot vsi kmečki otroci, že v mladosti poprijeti za trdo kmečko delo. Komaj se je razvil v krepkega fanta, je prišla druga svetovna vojna. Leta 1942 je izgubil očeta in leta 1944 na nemški fronti še mlajšega brata Martina. Mati in sestra Micka ter on so takrat za vsakodnevno preživetje na kmetiji gospodarili sami.

Andrej si je leta 1948 izbral v Pamečah za življenjsko družico Šavčovo Micko. V zakonu se jima je rodilo šest sinov in dve hčerki. Kljub težkim povojnim letom, ko so bile neizprosno velike obvezne oddaje, sta vzgojila svoje otroke v poštene državljane, ki so

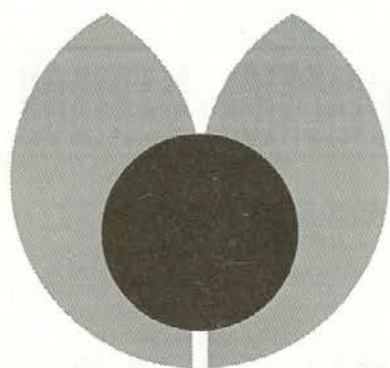
Ko je Andreja pred štirimi leti priklenila bolezen na bolniško posteljo, je zanj lepo skrbela snaha Gelika in mu stregla kot dojenčku. Snahi Angeliki je bil za to hvaležen in ji gre za to zares vsa pohvala. Sam je včasih rad obiskoval svoje sosede, zdaj pa je tudi sam bil hvaležen vsakemu, ki ga je obiskal v zadnjih dneh trpljenja.

Hvala torej vsem sinovom in hčerkam za pogost obisk pri očetu, še posebno hvala pa Joži Hribemik za pogoste obiske in pomoč. Svoji se zahvaljuje vsem za darovano cvetje in množično spremstvo na zadnji poti.

K.R.

VIHARNIK izdaja Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, p.o. Uredniški odbor: Ida Robnik, Majda Klemenšek in Gorazd Mlinšek. Urednica: Ida Robnik, lektorica: Majda Klemenšek. Tehnični urednik: Bruno Žnidaršič. Naklada: 1900 izvodov. Tisk in dovršitev: CODA PRESS, Maribor, 1995.

Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje z dne 30. 1. 1992 je VIHARNIK proizvod informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za kar se plačuje petodstotni davek od prometa proizvodov.

K Z H K Š

KOROŠKA ZADRUŽNA HRANILNO KREDITNA SLUŽBA p.o.

SLOVENJ GRADEC, CELJSKA CESTA 7
TELEFON: 0602/42-341, 42-344, 43-193
TELEFAX: 0602/43-301

TOLAR
na
TOLAR

ZA RAZVOJ KMETIJSTVA

OBRETNOSTNE MERE ZA HRANILNE VLOGE OD 1. SEPTEMBRA 1995 DALJE

<i>Vloge</i>	<i>Na mesec (31 dni)</i>	<i>Na leto</i>
Vloge na vpogled, tekoči in žiro računi (50%R)	0.26 %	3.08 %
Depoziti nad 31 dni (R+5)	0.93 %	11.57 %
Depoziti nad 61 dni (R+5.5)	0.97 %	12.10 %
Depoziti nad 91 dni (R+6)	1.02 %	12.63 %
Depoziti nad 181 dni (R+8)	1.18 %	14.76 %
Depoziti nad 1 leto (R+10)	1.33 %	16.88 %
Kratkoročna posojila za kmete, člane zadrug (R+18)	1.94 %	25.38 %
Kratkoročna posojila za kmete, nečlane zadrug (R+22)	2.23 %	29.63 %
Zakonska zamudna obrestna mera (R+25)	2.44 %	32.82 %

Slovo hotuljskega župnika, g. Avguščina Raščana - Gustija

Dragi gospod!

Komaj deset let ste živeli med nami v Kotljah, med Hotuljci, ste bili naš župnik. Naredili ste pa več, kot so naredili za našo hotuljsko faro vsi župniki v Kotljah v zadnjih dvesto letih. To je resnica, ki jo lahko vidi vsak sam, s svojimi očmi. Res je, da so vam pri tem pomagali farani fizično in materialno, z delom in prispevki. Toda farani bi ne bili delali, ne bi bili prispevali, če ne bi bilo vas, vaše vneme in veselje da vse, kar ste naredili, naredite tako, da bodo bodoči župniki v hotuljski fari prijetno živeli in delali. Da ne bodo več stanovali tako, kakor do vašega prihoda v Kotlje, v stoletni farovski podrtiji, ki je bila vse prej kot domovanje, kot župnišče, vredno svojega imena. Nepopisno zagnano ste se lotili dela. Začeli ste graditi in preurejati stoletja stare objekte: cerkev, župnišče, gospodarsko poslopje in cerkvico, podružnico, podfarco sv. Mohorja in Fortunata.

Deset let ste neumorno snovali in delali. Niti trenutka niste počivali. Uspeli ste tako, da sedaj, ko odhajate v pokoj, ponosno, skupaj z nami lahko zrete na svoje delo, ki nas bo vse preživelo in ki ga nikakor ni bilo malo: sodobna, zunaj in znotraj prijetno urejena hotuljska farna cerkev sv. Marjete, popolnoma obnovljena, modernizirano župnišče, gospodarsko poslopje in restavrirana cerkvica podfarce pri Šmohoru.

Ne bom podrobno našteval koliko potov, koliko voženj z avtom ste morali opraviti, koliko finančnih sredstev zbrati, ljudi organizirati, prositi in voditi, da je vse teklo po vaših zamislih in načrtih.

Niste se zadovoljili samo z delom, z gradnjo farovških poslopij, našli ste čas tudi za vse drugo, tudi za obiske po hotuljskih domovih. Nikoli poprej ni kakšen hotuljski župnik tako pogosto obiskoval svoje farane na domovih kot vi. Pri tem niste izpustili nobene hiše, naj je bila bogata ali revna, verna ali ne. Po smrti mežnarice Juste ste najprej poskrbeli za cerkveno petje. Oživili ste cerkveni pevski zbor, ki je kmalu prerasel v širši, naokrog poznai hotuljski mešani pevski zbor "Rožmarin". Leta 1992 ste organizirali in uspešno izvedli proslavo 625 letnice hotuljske cerkve, hotuljske fare. Takrat je najbrž bila prvič v zgodovini Kotelj natisnjena in izdana knjižica "Hotuljska cerkev slavi". Ponesla je ime naše male fare, ime naših Kotelj pod Uršljo goro, po vsej naši domovini in še čez njene meje. Pripomogli ste, da je izšel v knjižni obliki "Zbornik o življenju in delu Alojza Kuharja, duhovnika, večkratnega doktorja, domačina Hotuljca, "Prežihovega Lojzna". Po vaši zaslugi krasi njegov relief pročelje obnovljenega župnišča. In ne nazadnje bomo po vaši zaslugi dobili Hotuljci tudi novega, Kotljam primernega župnika. Po vaši zaslugi pa bo najbrž skoraj uresničena tudi odločitev mariborskega škofa dr. Krambergerja, da se hotuljski fari vrne in ponovno priključi, leta 1787 po jožefinskih reformah odvzeta, selska fara.

Dragi gospod Gusti! Deset let je pred zadnjo svetovno vojno veljalo za pridobitev domovinske pravice v nekem kraju. Vi ste si jo v Kotljah resnično pridobili in več kot zaslužili. Čeprav ne boste po upokojitvi živeli med nami, boste pa v naši bližini. Kjerkoli boste, boste odslej Hotuljce, bolj kot ste bili doslej!

Upam, prepričan sem, da boste tudi v bodoče radi in pogosto prihajali in se vračali v Kotlje, med nas, med svoje Hotuljce.

Hvala! Lepa in prisrčna hvala in zahvala v imenu vseh faranov in v mojem imenu vam, dragi Gusti, dragi župnik, za vse, kar ste naredili v Kotljah! Naj ostane to vaš najlepši, neuničljiv, trajen spomenik!

Rok Gorenšek

PODRUŽNICA ZA KOROŠKO
SLOVENJ GRADEC
FRANCETOVA 7, 62380 SLOVENJ GRADEC
TEL. 0602 41-591, 41-813, 41-881, 41-882, FAX 0602 41-814

PREDSTAVNIŠTVA
RADLJE, MARIBORSKA C. 7, TEL. 71-091, FAX 71-942
RAVNE, PREŽIHOVA C. 24, TEL. 21-346
DRAVOGRAD, MARIBORSKA C. 60, TEL. 84-079
IN PISARNE V
MEŽICI, PARTIZANSKA C. 1, TEL. 35-250
MISLINJI, ŠENTLENART 42, TEL. 55-042
(V PROSTORIH HKS MISLINJA)
ČRNI, CENTER (NAD AVTOBUSNO POSTAJO)

**NEZGODNO KMEČKO ZAVAROVANJE
z dnevno odškodnino**

ZAVAROVALNICA Z NAJDALJŠO TRADICIJO
IN NAJVEČ ZAVAROVANCI NA KOROŠKEM.

**ŽIVLJENJE GRE NAPREJ,
IN MI Z VAMI**

Asfaltirana cesta na Sele

Krajani Sel so že nekaj let razmišljali o ureditvi ceste od kmeta Apačnika pa do cerkve sv. Roka na Selah. S skupnimi močmi jim je uspelo cesto urediti in asfaltirati. Finančna sredstva so prispevali krajani, del sredstev so zbrali s samoprispevkom, del pa je prispevala mestna občina Slovenj Gradec. Ureditev in asfaltiranje ceste je veljala 24 milijonov tolarjev.

Potem, ko je župan mestne občine Slovenj Gradec, inž. Janez Komljanec predal svojemu namenu cesto, jo je mariborski pomožni škof Jože Smej blagoslovil. - Foto: F. Jurač